KIOSIN JULKAISU 1/2016

Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä

NÄKÖKULMIA KANSALAISYHTEISKUNNAN
IHMISOIKEUSTYÖHÖN AASIASSA JA AFRIKASSA

Kansalaisjärjestöjen
ihmisoikeussäätiö

KIOSIN JULKAISU

Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä

NÄKÖKULMIA KANSALAISYHTEISKUNNAN
IHMISOIKEUSTYÖHÖN
AASIASSA JA AFRIKASSA

18

Jottei kukaan olisi yksin ja syrjittynä
Renu Rajbhandari, Nepal

NAISTEN OIKEUDET JA SUKUPUOLTEN VÄLINEN TASA-ARVO

23

Ihmisoikeudet ovat lähtökohta kehitykselle
Hala Al-Karib, Sudan

NAISTEN OIKEUDET & SUKUPUOLTEN VÄLINEN TASA-ARVO

30

He ovat vanginneet oikeutemme
Tasi Lama Tamang, Nepal

HAAVOITTUVAT RYHMÄT

35

Tieto on valtaa
Erick Otieno Owuor, Kenia

HAAVOITTUVAT RYHMÄT

58

Terveellisen ympäristön puolesta
Phyllis Omido, Kenia

OIKEUDEN SAATAVUUS

63

Pelon kanssa ei voi elää
Yussuf Bashir, Kenia

OIKEUDEN SAATAVUUS

68

Tulevaisuus on demokratiaa ja ihmisoikeuksia
Adilur Rahman Khan, Bangladesh

OIKEUDEN SAATAVUUS

+

Toiminnanjohtajan esipuhe 03
Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille 05
Kuvareportaasi — Kenia 41
Kuvareportaasi — Nepal 49
KIOS tukee järjestöjen ihmisoikeustyötä 74
Lähteet ja muuta aiheeseen liittyvää kirjallisuutta 78
Tukijat 81

SUPPORTED BY OFFICIAL DEVELOPMENT AID FROM THE MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS OF FINLAND

Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS
ISSN 2341-9709 (painettu), ISSN 2341-9717 (online)

Toiminnanjohtajan esipuhe

”Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä” -julkaisu esittelee Itä-Afrikassa ja Etelä-Aasiassa toimivia ihmisoikeuspuolustajia ja heidän työtään. He kertovat omasta ja järjestöjensä työstä ihmisoikeuksien ja kehityksen edistämiseksi Keniassa, Afrikan sarven alueella, Nepalissa ja Bangladeshissa.

Tarinat perustuvat ihmisoikeuspuolustajien haastatteluihin, joita Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS keräsi vuosina 2015 ja 2016. KIOS tukee tai on tukenut näitä ihmisoikeuspuolustajia rahoittamalla heidän järjestöjensä työtä. Osa järjestöistä tekee työtä naisten oikeuksien puolesta, osa kidutusta ja laittomia teloituksia vastaan. Yksi edistää oikeutta koulutukseen, toinen oikeutta terveyteen ja puhtaaseen ympäristöön. Tarinoiden avulla KIOS haluaa tuoda esille sitä ihmisoikeustyön kirjoa, jota kehittyvissä maissa tehdään.

Monissa yhteisöissä ja maissa ihmisoikeuksista puhuminen ja niiden puolesta toimiminen ovat merkittävä muutosvoima. Muutos ihmisoikeuksien edistämiseksi voi olla nopeaa. Toisaalta muutos voi herättää pelkoja, ennakkoluuloja ja vastarintaa. Ihmisoikeuspuolustajien tarinoiden kautta on helpompi ymmärtää niitä haasteita, joiden edessä kehittyvät maat ovat. Ymmärrettävämmäksi tulee myös se, että kehitystä on jokseenkin mahdotonta edistää, jollei pyri myös vahvistamaan ihmisoikeuksien kunnioittamista. Haastatellut ihmisoikeuspuolustajat kuvaavat kuinka ihmisoikeudet ovat havahduttaneet heitä. He ovat huomanneet, että työ lukuisten ongelmien ratkaisemiseksi vaatii toimintaa ihmisoikeuksien puolesta. Onkin tärkeää, että kansalaisyhteiskunta saa tukea ihmisoikeustyölle myös niissä maissa, joissa ihmisoikeuksien edistäminen on vaikeaa.

Haasteena Suomessa ja monissa muissakin maissa on ollut, että kasvava joukko ihmisiä näyttää kyseenalaistavan ihmisoikeudet. Samalla on haastettu ajatus siitä, että rikkailla mailla on oman maansa rajojen ulkopuolelle ulottuvia velvollisuuksia. Tämä on ilmennyt keskustelussa, jota on viime aikoina käyty Eurooppaan saapuneiden ja pyrkineiden turvapaikanhakijoiden oikeuksista. Jos ihmisoikeudet kyseenalaistetaan yhä laajemmin, voivat myös

Yhdistyneiden Kansakuntien kansainväliset ihmisoikeussopimukset joutua uhan alle. Tällainen muutos heikentäisi globaalia kehitystä perusteellisesti.

Julkaisu kertoo myös ihmisoikeussopimuksista, kehityksestä ja järjestöjen työstä ihmisoikeuksien vahvistamiseksi. Toivomme KIOSissa, että julkaisu tarjoaa tietoa aiheesta kiinnostuneille ja palvelee laajempaakin keskustelua ihmisoikeuksien keskeisyydestä kestävän kehityksen ja rauhan kannalta. Ihmisoikeustyö on usein kamppailua paremman maailman puolesta. On tärkeää muistaa, että tämä tuottaa myös tulosta. Jotta uusia tuloksia saavutetaan tulevaisuudessa ja ihmisoikeusajattelu vahvistuisi, on tärkeää, että ihmisoikeustyötä tehdään eri puolilla maailmaa – myös Suomessa.

Ulla Anttila
Toiminnanjohtaja,
Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille

§

Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan.”

YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus vuodelta 1948

Ihmisoikeudet ovat yleismaailmallisia ja jakamattomia: jokaisella ihmisellä on ainutkertainen ihmisarvonsa ja jokaisen ihmisen ihmisoikeuksien toteutuminen pitää turvata kaikissa oloissa. Yhdistyneitten Kansakuntien (YK) yleismaailmallinen ihmisoikeusjulistus vuodelta 1948 ja YK:n kansainväliset ihmisoikeussopimukset ovat ihmisoikeuksien perusta kansainvälisesti.

Kansainvälinen ihmisoikeusjärjestelmä

Ihmisoikeuksien kansainvälinen sääntely ja valvonta alkoivat toisen maailmansodan julmuuksien jälkeen. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen jälkeen ihmisoikeusjärjestelmää on täydennetty uusilla sopimuksilla ja niiden lisäpöytäkirjoilla. On myös perustettu kansainvälisiä valvontaelimiä, jotka valvovat oikeuksien toteutumista.

Ihmisoikeudet jaetaan yleensä kansalaisoikeuksiin ja poliittisiin oikeuksiin (nk. KP-oikeudet) sekä taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin (nk. TSS-oikeudet). Kumpaakin kokonaisuutta käsittelee oma yleissopimuksensa vuodelta 1966 (ks. tietolaatikko 1.). Lisäksi on olemassa eri aloja koskevia yleissopimuksia, kuten lasten tai vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevat yleissopimukset tai kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus.

Myös eri maanosissa on alueellisia järjestöjä, joilla on omat ihmisoikeuksien suojelujärjestelmät. Tällaisia ovat Euroopan neuvosto (EN), Afrikan unioni (AU) ja Amerikan valtioiden järjestö (OAS). Ne ovat laatineet omat alueelliset sopimuksensa, joiden avulla ihmisoikeuksia säädellään. Esimerkiksi Suomea ja muita eurooppalaisia valtioita sitoo Euroopan ihmisoikeussopimus, jossa eurooppalaiset maat ovat kattavasti mukana. Afrikan unioniin kuuluvat valtiot taas ovat ratifioineet Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirjan vuodelta 1981. Aasialla ei toistaiseksi ole omaa alueellista ihmisoikeusjärjestelmäänsä.

KESKEISIÄ KANSAINVÄLISIÄ IHMISOIKEUSSOPIMUKSIA JA JULISTUKSIA

1948	YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
1951	Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus (eli Geneven pakolaissopimus, astui voimaan 1954)
1965	Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus (astui voimaan 1969)
1966	Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (astui voimaan 1976)
1966	Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (astui voimaan 1976)
1979	Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus (astui voimaan 1981)
1984	Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus (astui voimaan 1987)
1986	Julistus oikeudesta kehitykseen
1990	Yleissopimus lapsen oikeuksista (astui voimaan 1990)
1990	Kansainvälinen yleissopimus siirtotyöntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista (astui voimaan 2003)
2006	Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (astui voimaan 2008)
2006	Tahdonvastaisesti kadonneiden henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus (astui voimaan 2010)

Ihmisoikeussopimukset ovat sitovia

YK:n ihmisoikeussopimukset ovat laajalti valtioiden hyväksymiä siinä mielessä, että enemmistö YK:n jäsenvaltioista on paitsi allekirjoittanut myös ratifioinut ne eli sisällyttänyt sopimukset omaan kansalliseen lainsäädäntöönsä. Ratifioimalla sopimuksen valtio sitoutuu noudattamaan sitä ja ottamaan vastuulleen siinä määritellyt velvoitteet.

Ero ihmisoikeussopimuksen ja julistuksen välillä on sen sitovuus. Kansainväliset yleissopimukset sitovat oikeudellisesti niitä valtioita, jotka ovat ratifioineet ne. Julistus sen sijaan on lähinnä moraalisesti velvoittava. Allekirjoittamalla julistuksen valtiot ovat ilmaisseet hyväksyvänsä julistuksen periaatteet, mutta se ei ole varsinaisesti oikeudellisesti sitova.

Valtioiden velvollisuus on edistää ihmisoikeuksia: niiden on pidättäydyttävä ihmisoikeusloukkauksista, suojeltava ihmisoikeuksia ja toimittava ihmisoikeuksien toteutumisen mahdollistamiseksi esimerkiksi lainsäädännön avulla.

Valtioiden käytännön toimien ja sopimusten hyväksynnän välillä vallitsee kuitenkin usein ristiriita. Sopimusten toimeenpano on monissa maissa puutteellista eri syistä johtuen. Joissain maissa haasteena saattaa olla virallisten tuomioistuinten korruptoituneisuus tai heikko ihmisoikeustuntemus. Saattaa myös olla, että tuomioistuimet tekevät ihmisoikeuksien kannalta edistyksellisiä päätöksiä, mutta tuomioita ei toimeenpanna. Tämä voi johtua muun muassa viranomaisten vastuuttomuudesta, osaamattomuudesta tai oikeuslaitoksen heikoista resursseista. Myös asenteet vaikuttavat ihmisoikeussopimusten ja normien toimeenpanoon. Asenteet saattavat johtaa esimerkiksi siihen, että poliisi ei kirjaa ylös rikosta, josta on tullut poliisiasemalle kertomaan köyhä slummin asukas.

Yritysten yhteiskuntavastuu

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten sopijaosapuolia ovat valtiot. Kehityksen ja ihmisoikeuksien edistämisen kannalta myös yrityksillä on yhä kasvava rooli. Yritysvastuu ja yritysten tietoisuus ihmisoikeuksista voivat viedä kehitystä eteenpäin merkittävällä tavalla. Yritysten ihmisoikeuksia koskevan vastuun vahvistamiseksi YK:ssa on hyväksytty ns. Ruggien periaatteet yrityksien vastuusta ihmisoikeuksiin liittyen.

RUGGIEN VIITEKEHYS

Niin kutsuttu Ruggien viitekehys koostuu kolmesta pääperiaatteesta

1	2	3
Suojele	**Kunnioita**	**Korjaa**
Valtioilla on velvollisuus suojella ihmisiä yritysten ja muiden tekemiltä ihmisoikeusloukkauksilta	Yritykset ovat vastuussa ihmisoikeuksien kunnioittamisesta	Valtioiden on varmistettava, että ihmisoikeuksien rikkojat joutuvat vastuuseen ja uhrit saavat tehokasta oikeudellista ja muuta tukea

(Lähde: http://www.ykliitto.fi/yk70v/taloudellinen/yritysten-yhteiskuntavastuu, luettu 14.6.2016)

Kehitys ja ihmisoikeudet

”

Ilman ihmisoikeuksia en voi ymmärtää koko kehityksen ja köyhyyden vähentämisen käsitettä. Kun puhumme kehityksestä, lähtökohtamme on ihmisten tarpeet, mutta minulle tarpeet eivät ole oikeuksia. Ihmisoikeuksien kohdalla on olemassa mekanismit tilivelvollisuuden takaamiseksi. Siksi valitsin ihmisoikeudet. Ilman niitä mielestäni koko kehityksen käsite ei voi toteutua.”

Tanveer Jahan, Democratic Commission for Human Development (DCHD), Pakistan

Kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ei sisälly artiklaa, joka takaisi oikeuden kehitykseen. Kansainvälinen yhteisö on kuitenkin hyväksynyt oikeuden kehitykseen moraalisena velvoitteena. Esimerkiksi jo YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa vuodelta 1948 todetaan, että jokaisella on oikeus sellaiseen yhteiskunnalliseen ja kansainväliseen järjestykseen, jonka puitteissa julistuksessa esitetyt oikeudet ja velvollisuudet voivat täysin toteutua (28. artikla).

Vuonna 1986 YK:n yleiskokous hyväksyi Oikeus kehitykseen -julistuksen. Sen 1. artikla määrittelee oikeuden kehitykseen ihmisoikeudeksi, joka on luovuttamaton. Julistus ei kuitenkaan ole sitova asiakirja, eikä kansainvälinen yhteisö ole päässyt yksimielisyyteen siitä, mitä tämä oikeus sisältää.

Vuosiksi 2016–2030 YK:ssa on hyväksytty Kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDGs), jotka muodostavat globaalin kehitysagendan. Niiden tavoitteina on mm. köyhyyden ja nälän poistaminen, terveellisen elämän ja koulutuksen takaaminen kaikille, sukupuolten tasa-arvo, rauhanomaisten yhteiskuntien luominen ja kaikkien pääsy oikeuspalveluiden piiriin sekä kestävän kehityksen toimeenpano ja globaali kumppanuus.

Kestävän kehityksen tavoitteita edeltäneet vuosituhattavoitteet toivat useita edistysaskelia globaalin kehityksen polulla. Esimerkiksi äärimmäisessä köyhyydessä elävien ihmisten osuus väheni, tyttöjen koulun aloittaminen lisääntyi, lapsikuolleisuus väheni ja vaarallisten tautien kuten HIV/Aidsin ja malarian ehkäisemiseksi saavutettiin positiivisia tuloksia. Monia haasteita kuitenkin jäi. Muun muassa sukupuolisyrjintä ja ihmisten välinen epätasa-arvo ovat yhä suuria ongelmia. Satoja miljoonia ihmisiä elää yhä äärimmäisessä köyhyydessä ja juuri köyhyys on monesti suuri este oikeuksien toteutumiselle.

Uusissa kestävän kehityksen tavoitteissa näkyy vuosituhattavoitteita selkeämmin kansainvälisten sopimusten ihmisoikeusvelvoitteet sekä kehityksen ja ihmisoikeuksien suhde. Lisäksi uudet kehitystavoitteet tunnistavat paremmin haavoittuvimpien ryhmien erityisen aseman sekä erot maiden sisällä. Oleellista uusien kehitystavoitteiden puolesta työskentelyssä on myös se, että kaikkien maailman valtioiden on otettava vastuuta kehitysongelmien ratkaisussa.

Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen

1990-luvulta lähtien niin kutsuttu ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen on vienyt eteenpäin ihmisoikeusnäkökulman sisällyttämistä kehityspolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön. Ihmis-

KESTÄVÄN KEHITYKSEN 17 TAVOITETTA

1. Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta.
2. Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta.
3. Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.
4. Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.
5. Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.
6. Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.
7. Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.
8. Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.
9. Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita.
10. Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.
11. Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.
12. Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.
13. Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
14. Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävää käyttöä.
15. Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.
16. Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla.
17. Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

Tavoitteiden suomennokset laadittu yhteistyössä UM:n, UNRICn ja YK-liiton kanssa. Lähde yk.fi/sdg, luettu 10.10.2016

oikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen tarkoittaa sitä, että ihmisoikeudet ovat lähtökohtana kehitysyhteistyön tavoitteille. Tällöin kehitysyhteistyötä tekevät eivät subjektiivisesti määrittele ihmisten tarpeita tai kehityksen tavoitteita, vaan pyrkimyksenä on taata ihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Ihmisoikeusperiaatteet ohjaavat myös kehitysyhteistyön toimintatapoja.

Tässä lähestymistavassa hyödynsaajista puhutaan oikeudenhaltijoina, joiden kykyä aktiivisesti itse toimia omien oikeuksiensa puolesta pyritään tukemaan ja vahvistamaan. Vastaavasti vastuunkantajat, kuten poliittiset päättäjät, viranomaiset tai esimerkiksi lasten kohdalla vanhemmat, ovat niitä tahoja jotka ovat velvollisia huolehtimaan siitä, että ihmisoikeudet toteutuvat.

Lähtökohtana on ennen kaikkea analysoida keiden oikeudet eivät toteudu ja miksi. Keskiössä ovat usein haavoittuvassa asemassa olevien oikeudet. Lähestymistavassa korostuvat oikeudenhaltijoiden tasa-arvo, syrjimättömyys ja osallistumismahdollisuudet sekä vastuussa olevien tahojen tilivelvollisuus ja hallinnon läpinäkyvyys.

Suomen virallinen kehitysyhteistyö ja -politiikka on uudessa vuoden 2016 helmikuussa hyväksytyssä kehityspoliittisessa selonteossa linjattu ihmisoikeusperustaiseksi. Tämä on jatkoa aiemmalle, vuonna 2012 valitulle linjalle. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja edistäminen ovat siten keskeinen osa Suomenkin kehityspolitiikan tavoitteita.

Ihmisoikeusloukkaukset kehityksen este

Ihmisoikeusloukkaukset liittyvät oikeusvaltion heikkouteen. Oikeusvaltioperiaatteella tarkoitetaan, että valtion vallankäyttö perustuu lakiin ja että niin viranomaisilla kuin kansalaisillakin on velvollisuus noudattaa lakia kaikessa toiminnassaan. Toisinaan saattaa olla tarvetta lainsäädännön muuttamiselle niin, että se vastaa paremmin kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja. Esimerkiksi kaikkinainen naisiin kohdistuva väkivalta on kansainvälisen ihmisoikeusnormiston mukaan rikos. On kuitenkin maita, joissa esimerkiksi avioliitossa tapahtuvaa raiskausta ei ole kriminalisoitu eli määritelty rikokseksi. On myös maita, kuten Bangladesh, joissa perustuslaki takaa tasa-arvon mutta perhelainsäädäntö syrjii naisia monin tavoin. Monet järjestöt ja ihmisoikeusaktiivit tekevät työtä sen eteen, että kansallinen lainsäädäntö vastaisi kansainvälisiä ihmisoikeusstandardeja.

Oikeusvaltioperiaatteeseen kuuluvat keskeisesti myös riippumattomat tuomioistuimet. Oikeusvaltion heikkous ylläpitää omalta osaltaan monia keskeisiä kehityksen esteitä, kuten korruptiota.

Ihmisoikeudet ovat kestävän kehityksen edellytys. Esimerkiksi mielipiteen- ja sananvapaus sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapaus luovat perustan monen muun oikeuden turvaamiselle. Ilman niitä ihmiset eivät voi vaikuttaa yhteiskuntaan eivätkä järjestäytyä.

Ne ovat edellytyksiä sille, että ihmiset voivat vaatia muita oikeuksia ja näin ajaa yhteiskunnallista muutosta.

Ihmisoikeustyö muuttaa usein ihmisten ajattelutapoja ja asenteita, ja siksikin se on merkittävää pitkäjänteisen kehityksen kannalta. Juuri tämä ajattelutapojen muuttuminen voi myös herättää vastustusta, minkä vuoksi ihmisoikeustyötä tekevät järjestöt sekä yksittäiset ihmisoikeuspuolustajat saattavat joutua kamppailemaan toimintansa puolesta.

Kehittyvissä maissa toimivien järjestöjen kansainvälinen merkitys

YK on tunnistanut sekä kansainvälisten että kansallisesti ja paikallisesti vaikuttavien ihmisoikeusjärjestöjen merkityksen. Järjestöt laativat usein tarkoin luettuja varjoraportteja, jotka vaikuttavat siihen, miten valtioiden kykyä toimeenpanna YK:n ihmisoikeussopimuksia arvioidaan. Myös Universal Periodic Review -raportointi, jossa yksi kerrallaan käydään läpi YK:n jäsenvaltioiden ihmisoikeustilanne ja järjestöjen varjoraportit, on esimerkki kansalaisjärjestöjen tärkeästä työstä ihmisoikeuksien edistämiseksi. YK:ssa vaikuttamistyötä tekevät sekä kansainväliset että kansalliset ihmisoikeusjärjestöt, mutta kansainvälisillä järjestöillä on tähän työhön huomattavasti paremmat voimavarat.

Usein julkisuudessa esillä olevat kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen raportit perustuvat osaltaan työhön, jota tekevät pienet, vähemmän tunnetut järjestöt sekä yksittäiset ihmisoikeuspuolustajat. Turvallisuussyistä pienten järjestöjen ja yksittäisten ihmisoikeuspuolustajien tärkeää työtä ei välttämättä voida esitellä julkisuudessa. Tämä näkymätön työ on kuitenkin tärkeää, jotta tieto ihmisoikeusloukkauksista leviää ja jotta ihmisoikeusloukkauksia voidaan tuloksellisemmin estää.

Vastaavanlaiset riskit liittyvät myös monen toimittajan työhön, jos he nostavat ihmisoikeusloukkauksia julkisuuteen. Nämä ongelmat eivät rajoitu vain matalimman tulotason maihin, vaan ihmisoikeusjärjestöt ja aktiivit kohtaavat vaikeuksia monissa vauraammissakin maissa. Esimerkiksi Venäjällä toimivien järjestöjen työtä valtio on rajoittanut voimakkaasti.

Kansalaisyhteiskunta ja ihmisoikeuspuolustajat

Jokaisella on oikeus edistää ja suojella ihmisoikeuksia. Oikeuksia voi puolustaa yksin tai yhdessä muiden kanssa, omassa maassaan tai kansainvälisesti. Ihmisoikeustyön tulee olla rauhanomaista ja valtion on suojeltava ihmisoikeuspuolustajia. Nämä periaatteet on

kirjattu YK:n ihmisoikeuspuolustajia koskevaan julistukseen vuodelta 1998.

Kuka on ihmisoikeuspuolustaja?

YK:n ihmisoikeuspuolustajia koskeva julistus tunnustaa yksilöiden ja kansalaisjärjestöjen tärkeän roolin ja vastuun demokratian vaalijoina ja ihmisoikeuksien puolustajina. Ihmisoikeuksien puolustaminen ei ole vain jokaisen oikeus, vaan myös velvollisuus.

Ihmisoikeuspuolustajia koskevan julistuksen perusteella ihmisoikeuspuolustajaksi voidaan määritellä kuka tahansa rauhanomaista ihmisoikeustyötä tekevä henkilö, ihmisryhmä tai järjestö. Ihmisoikeuspuolustajat voivat esimerkiksi kerätä tietoa ihmisoikeusloukkauksista, tuoda niitä julki, edistää niiden tutkimista tai vaatia loukkauksista vastuussa olevien tahojen rankaisemista. Ihmisoikeuspuolustajat voivat myös lisätä ihmisten tietoisuutta ihmisoikeuksista tai tukea ja voimaannuttaa heikommassa asemassa olevia, jotta nämä pystyvät itse aktiivisesti vaatimaan omien perus- ja ihmisoikeuksiensa toteutumista.

Ihmisoikeuspuolustajien suojelu

Toisinaan ihmisoikeuspuolustajat ja -järjestöt tekevät työtä erityisen vaikeissa oloissa. Aseelliset konfliktit lisäävät luonnollisesti omat haasteensa ihmisoikeustyön toteuttamiseen. Myös esimerkiksi poliittisesti herkkien kysymysten parissa työskentely tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistäminen saattaa olla hyvin vaikeaa. Ja monissa maissa naispuoliset ihmisoikeuspuolustajat sekä naisten oikeuksien puolesta työskentelevät henkilöt kohtaavat suuria haasteita. Kertomuksessaan Adilur Rahman Khan Bangladeshista puhuu valtion toimista järjestönsä työn rajoittamiseksi ja Phyllis Omido Keniasta siitä, kuinka hänen henkeään oli uhattu ihmisoikeustyön ja ympäristöaktivismin vuoksi.

Usein ihmisoikeuspuolustajiin tai -järjestöihin kohdistuvan vainon taustalla on suoraan tai välillisesti valtio. Front Line Defenders arvioi, että vuonna 2015 vähintään 156 ihmisoikeuspuolustajaa surmattiin tai kuoli pidätystilanteissa. Monien surmien taustalla oli suoraan tai välillisesti valtio, mutta tarkkaa vastuuta näistä rikoksista on usein vaikea osoittaa.

YK:n ihmisoikeuspuolustajia koskeva julistus osoittaa, että YK pitää ihmisoikeuspuolustajien työtä tärkeänä ja pyrkii vahvistamaan näiden asemaa. Julistuksen taustalla oli yli kymmenen vuotta jatkunut neuvotteluprosessi. YK:n hyväksymä päätöslauselma naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien suojelusta vuodelta 2013 taas huomioi erityisesti naispuoliset ihmisoikeuspuolustajat ja heidän kohtaamansa haasteet. Päätöslauselmassa korostetaan muun muassa sitä, että naispuoliset ihmisoikeuspuolustajat saattavat kokea uhkaa, väkivaltaa ja syrjintää siksi että ovat naisia ja siksi että tekevät ihmisoikeustyötä.

Ihmisoikeuspuolustajien tilanteella on YK:ssa ollut oma erityisraportoijansa vuodesta 2000 alkaen, jolloin työn aloitti pakistanilainen ihmisoikeusjuristi Hina Jilani. Vuodesta 2014 alkaen erityisraportoijana on toiminut ranskalainen Michel Forst. Erityisraportoija julkaisee vuosittain raportin, joka perustuu maavierailuihin ja muuhun tiedonhankintaan, ja hän toimii YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja ihmisoikeusneuvoston yhteydessä. Raporteissa on kiinnitetty huomiota erityisen riskialtista työtä tekevien ihmisoikeuspuolustajien asemaan ja suojeluun.

EU hyväksyi ihmisoikeuspuolustajia koskevan ohjeistuksen vuonna 2004. EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskeva mekanismi käynnistyi vuonna 2015, ja sen käytännön toteutuksesta vastaa 12 kansalaisjärjestöä, jotka kansainvälisesti edistävät ihmisoikeuspuolustajien suojelua.

Suomi laati EU:n ohjeita täydentävät kansalliset ohjeet vuonna 2014, mitä KIOS, Amnesty Internationalin Suomen osasto ja Ihmisoikeusliitto aiemmin olivat voimakkaasti ajaneet. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (ETYJ) ja sen yhteydessä toimiva demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto ODIHR laativat seikkaperäiset ohjeet ihmisoikeuspuolustajien suojelusta vuonna 2014.

Ihmisoikeuspuolustajien suojeluun keskittyvä kansainvälisesti tai kansallisesti hyväksytty normisto on hyvä käytännön työväline. Esimerkiksi Suomen ulkoasiainhallinnon ohjeistus ihmisoikeuspuolustajien suojelemiseksi linjaa, että Suomen edustustojen on ”ensisijaisen tärkeää kuunnella ja kunnioittaa ihmisoikeuspuolustajien omaa näkemystä”, kun nämä ovat uhan alla. Edustusto voi tarpeen vaatiessa pyrkiä auttamaan ihmisoikeuspuolustajia muun muassa nostamalla uhkatapauksen esiin maan hallinnon kanssa.

Ihmisoikeuspuolustajat voivat siis saada suojelua kansainvälisten diplomaattisten tahojen kautta. On myös kansainvälisiä ihmisoikeuspuolustajien suojeluun erikoistuneita järjestöjä kuten Front Line Defenders, joka muun muassa kouluttaa ihmisoikeuspuolustajia turvallisuusasioissa, antaa konkreettista hätäapua ja tekee vaikuttamistyötä. Myös alueellisella ja kansallisella tasolla on järjestöjä, jotka keskittävät työnsä ihmisoikeuspuolustajien turvallisuuden edistämiseen. Esimerkiksi Afrikassa KIOS on tukenut jo useita vuosia East and Horn of Africa Human Rights Defenders Project (EHAHRDP) -järjestöä, joka työskentelee itäisen Afrikan ja Afrikan sarven ihmisoikeuspuolustajien suojelemiseksi.

Virallisten suojelumekanismien ja suojelujärjestöjen lisäksi ihmisoikeustoimijoilla ja paikallisilla järjestöillä on usein omat mekanisminsa työnsä turvallisuuden edistämiseksi. Vaikkapa pienten maaseudulla toimivien järjestöjen saattaa olla uhkatilanteessa haasteellista saada yhteys pääkaupungissa sijaitsevaan suojelujärjestöön. Uhkatilanteissa paikalliset ihmisoikeuspuolustajat ja -järjestöt voivat hakea suojaa omien verkostojensa kautta, viedä

”

Ihmiset ja heidän taistelunsa tulisi olla työmme keskipisteenä. Se tarkoittaa, että ihmisoikeudet pitää sopeuttaa paikalliseen toimintaympäristöön. On helppoa yhdistää kansainväliset ihmisoikeusinstrumentit paikallisten ihmisten vaatimuksiin ja päivittäiseen taisteluun. Kansainväliset ja alueelliset ihmisoikeussopimukset ovat vain yksi väline lisää, jolla he voivat oikeuttaa vaatimuksensa. Niiden avulla voimme painostaa viranomaisia. Tärkeintä on muistaa, että kun puhumme ihmisoikeuksista, puhumme ihmisten elämästä ja toimeentulosta.”

Odindo Opiata, Economic and Social Rights Centre Hakijamiin edesmennyt johtaja, Kenia

turvaan uhatun henkilön tai nousta yhteisrintamassa puolustamaan omiensa oikeuksia. Ihmisoikeustyössä on tärkeää kiinnittää huomiota myös niiden yksilöiden suojeluun, jotka toimivat ihmisoikeuksien hyväksi kaukana julkisuudesta.

Kansalaisyhteiskunnan kapeneva tila

Kansainvälisen kansalaisyhteiskunnan toimijoiden verkoston Civicuksen tuoreen arvion mukaan vuonna 2015 yhteensä 109 maassa rajoitettiin kansalaisjärjestöjen toimintaa. YK:n erityisraportoijat – ja heistä erityisesti kokoontumis- ja yhdistymisvapauden erityisraportoija Maina Kiai – ovat raportoineet samasta ilmiöstä. Kansalaisyhteiskunnan tilan kapenemiseen liittyy järjestöihin ja yksilöihin kohdistuvaa väkivaltaa ja uhkaa, mutta kokonaisuudessaan ilmiö on tätä laajempi. Tilan kapenemiseen liittyy vahvasti muun muassa taloudellisten esteiden asettaminen järjestöjen työlle ja järjestöjen työn perusteeton mustamaalaus. Järjestöjen työtä voidaan rajoittaa myös esimerkiksi kokoontumis- ja sananvapautta säätelemällä. Kansalaisyhteiskunnan ihmisoikeustyöhön kohdistuu usein uhkia myös ääriryhmien suunnalta. Toisaalta valtiot käyttävät ääriryhmien ja terrorismin aiheuttamaa uhkaa verukkeena rajoittaa kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Maina Kiai on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että kansalaisyhteiskunnan toimintaa säädellään usein tiukemmalla kädellä kuin esimerkiksi yritysten toimintaa.

Monet valtiot ovat myös ryhtyneet rajoittamaan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kansainvälistä rahallista tukea. Etiopia on yksi selkeä esimerkki maasta, joka rajoittaa vahvasti järjestörahoitusta lainsäädännöllään. Etiopiassa ihmisoikeustyötä tekevät järjestöt saavat vastaanottaa vain kymmenen prosenttia budjetistaan ulkomaalaisilta tukijoilta samaan aikaan kun suuri osa valtion budjetista muodostuu ulkomaanavusta. Käytännössä tämä on romahduttanut maan ihmisoikeusjärjestökentän. Vastaavanlaista lainsäädäntöä on vähintään harkittu myös useissa muissa maissa. Joissain maissa on mahdollista perustaa ja rekisteröidä yhdistys päivissä kun taas ihmisoikeustyötä tekevän järjestön rekisteröimiseen voi mennä kuukausia ellei vuosia. Ilman resursseja tai laillista rekisteröitymistä ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden toimijoiden on hyvin vaikea jatkaa työtään ihmisoikeuksien ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

YK:n erityisraportoija Maina Kiai on mandaattinsa puitteissa pyrkinyt tuomaan hyvin vahvasti esille kansalaisyhteiskunnan erittäin tärkeää roolia yhteiskuntien hyvinvoinnin edistämisessä. Ilman kansalaisyhteiskuntaa monet jäisivät ilman peruskoulutusta, terveydenhuoltoa tai vaikkapa ruokaa. Monet suuret järjestöt, kuten Lääkärit ilman rajoja ja UNICEF, tekevät merkittävää työtä esimerkiksi sen puolesta, että ihmiset saisivat tarvittavaa ensiapua ja että kaikki lapset pääsisivät kouluun. Maailmassa on paljon

akuutteja haasteita, joihin tarvitaan akuutti vastaus. Ihmisoikeustyön tarkoitus on pitkällä tähtäimellä varmistaa se, että valtiot kantavat vastuunsa muun muassa laadukkaan peruskoulutuksen ja terveydenhuollon järjestämisestä kaikille. KIOSin tukemat järjestöt työskentelevät sen puolesta, että valtio takaisi kaikkien perus- ja ihmisoikeudet eikä kukaan jäisi kehityksestä jälkeen.

Järjestöjen työ ihmisoikeuksien edistämiseksi Aasiassa ja Afrikassa

Kansalaisyhteiskunnan rooli ihmisoikeuksien edistämisessä on tärkeä eri puolilla maailmaa. Järjestöt lisäävät tietoisuutta ihmisoikeuksista ja pyrkivät saamaan viranomaisia toimimaan vastuullisesti kansainvälisesti hyväksyttyjä ihmisoikeusperiaatteita noudattaen. Järjestöillä on myös tärkeä osansa ihmisoikeusloukkausten dokumentoinnissa ja ihmisoikeuksista saatavan tiedon keräämisessä. Järjestöjen keräämää tietoa ja heidän laatimiaan raportteja hyödynnetään kansallisesti ja kansainvälisesti ihmisoikeustilannetta arvioitaessa.

Seuraavissa kappaleissa havainnollistetaan ihmisoikeustyötä kolmen ihmisoikeusteeman kautta: naisten oikeudet ja sukupuolten välinen tasa-arvo, haavoittuvien ryhmien oikeudet sekä oikeuden saatavuus. Teemojen alla KIOSin yhteistyökumppanit Aasiasta ja Afrikasta kertovat työstään ja kokemuksistaan ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Naisten oikeudet ja sukupuolten välinen tasa-arvo

Järjestöt edistävät naisten oikeuksien ja sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista muun muassa kouluttamalla naisia sekä viranomaisia ihmisoikeuksista sekä tarjoamalla oikeusapua erityisesti naisille. Myös miesten kouluttaminen ja aktiivinen osallistuminen naisten oikeuksia edistävään työhön on erityisen tärkeää.

Suurin osa maailman valtioista on ratifioinut YK:n Kaikkinaisen naisiin kohdistuvan syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen vuodelta 1979. Valtioiden välillä vallitsee kuitenkin suuriakin eroja sopimuksen toimeenpanon ja vaikutusten suhteen. Kansallinen lainsäädäntö saattaa olla ristiriidassa kansainvälisesti hyväksyttyjen oikeuksien kanssa tai syvään juurtuneet perinteet estävät naisten oikeuksien toteutumisen.

Haastattelussa Renu Rajbhandari kertoo Women's Rehabilitation Center -järjestön pitkäjänteisestä työstä naisten oikeuksien vahvistamiseksi Nepalissa. Hala Al-Karib puolestaan kertoo naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisesta työstä Afrikan sarven alueella.

Jottei kukaan olisi yksin ja syrjittynä — Renu Rajbhandari, Nepal

”

Miespuoliset ihmisoikeuspuolustajat kohtaavat ehkä vastustusta hallituksen ja viranomaisten taholta, mutta naisten ihmisoikeuksia puolustavien vastustus alkaa jopa omasta perhepiiristä.”

Otin kerran verinäytteen tytöltä, joka esitti hyvin yksinkertaisia kysymyksiä. Onko se minun syyni, että synnyin siihen perheeseen? Onko se minun syyni, että minut myytiin bordelliin? Onko se minun syyni, että nyt minua kohdellaan kaikkialla kuin prostituoitua?

Tyttö oli perheensä hylkäämän vammaisen naisen lapsi. Eno myi tytön 11-vuotiaana prostituoiduksi. Bordellissa hänet pahoinpideltiin niin, että toipuminen sairaalassa kesti puoli vuotta.

Lääkärinä minulla ei ollut vastauksia hänen kysymyksiinsä. Se sai minut tuntemaan itseni todella pieneksi. Tämä hetki sai minut jättämään ammattini ja aloittamaan työn naisten oikeuksien puolesta.

Ihmisoikeudet kuuluvat myös syrjäytetyille ryhmille

Perustin vuonna 1991 Women’s Rehabilitation Center Nepal -järjestön. Työmme ytimessä on naisten oikeus terveyteen ja oikeus olla vapaa kaikesta väkivallasta.

Naisiin kohdistuva väkivalta on yleistä Nepalissa. Maa on hyvin patriarkaalinen. Näin on huolimatta demokraattisesta liikkeestä ja vuonna 2006 tapahtuneesta vallankumouksesta, jonka myötä monarkiasta luovuttiin.

WOREC tekee ihmiskaupan vastaista työtä. Olemme perustaneet useita turvataloja, joissa väkivaltaa kohdanneita tai ihmiskaupan uhreja suojellaan. Tarjoamme naisille myös terveydenhoitoa, koulutusta sekä monenlaista muuta tukea.

Työssämme keskeistä on ihmisoikeustietoisuuden lisääminen. Nepalissa naisia, daliteja ja muita ryhmiä syrjitään. Kasvatamme yhteisöissä tietoisuutta siitä, että ihmisoikeudet kuuluvat kaikille, myös näille ryhmille.

Samaa teemme myös viranomaisten parissa. Koulutamme esimerkiksi poliiseja, oikeuslaitoksen edustajia ja puolueiden johtajia. Pidämme huolta, että kyseiset tahot tietävät mihin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin on sitouduttu ja tuntevat Nepalin kansallisen lainsäädännön.

Patriarkaalinen Nepal, patriarkaalinen ihmisoikeusliike

Koulutamme yhteisöissä naisia itseään ymmärtämään oikeutensa omaan kehoonsa ja omaan elämäänsä sekä tietämään oikeutensa ja velvollisuutensa. Näin kannustamme heitä puolustamaan oikeuksiaan.

Työmme edistyessä koimme tärkeäksi rakentaa ihmisoikeuspuolustajanaisten verkoston. Olemme saaneet naiset vaatimaan oikeuksiaan, mutta yhteiskunta ei ole muuttunut ja naisia vastaan hyökätään jatkuvasti.

Naistenoikeuksien puolustajien täytyy haastaa sosiaaliset ja patriarkaaliset normit. Miespuoliset ihmisoikeuspuolustajat kohtaavat ehkä vastustusta hallituksen ja viranomaisten taholta, mutta naisten ihmisoikeuksia puolustavien vastustus alkaa jopa omasta perhepiiristä.

Vastustus johtuu siitä, että naisiin kohdistuva väkivalta on tabu. Etenkin naisia, jotka työskentelevät seksuaalisen väkivallan tai lisääntymisterveyden parissa, pidetään perheiden rikkojina, koska perheiden sisäinen väkivalta on niin suuri tabu.

Joka päivä kuulen yhdestä tai parista väkivallan teosta naisihmisoikeuspuolustajia kohtaan heidän työnsä vuoksi. Työni alussa minäkin sain öisiä puhelinsoittoja kotiini. Soittajat uhkailivat kidnappaavansa tyttäreni.

Joskus vaikeuksia aiheuttavat muut ihmisoikeuspuolustajat. Meilläpäin ihmisoikeusliikekin on hyvin patriarkaalinen. Kun teet työtä yhteisöjen naisten oikeuksien puolesta, joudut tappelemaan elitistisen, machon, patriarkaalisen ihmisoikeusliikkeen kanssa!

Voimaa yhteistyöstä

§

Sopimusvaltioiden tulee ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, lainsäädäntötoimet mukaan lukien, estääkseen kaikenlaisen naisten kaupan ja naisten prostituutiosta hyötymisen.

6. artikla, YK:n kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus

Kohtaamamme uhkan vuoksi meidän on ollut pakko rakentaa turvamekanismeja. Naisihmisoikeuspuolustajien verkosto on syntynyt vastauksena tähän. Verkosto on löyhä koalitio, jonka jäsenet tekevät työtä naisten oikeuksien eri sektoreilla – vammaisten naisten oikeuksien parissa, naisten maaoikeuksien parissa ja niin edelleen.

Yritämme tukea toisiamme – pidämme toisiamme kädestä kiinni! Haluamme lähettää viestin, ettei ole väliä missä työskentelemme. Me olemme suojeltuja, tuemme toisiamme, niin ettei kenenkään tarvitsisi tuntea olevansa yksin ja eristyksissä.

Ihmisoikeuspuolustajien yhteistyö on ensisijaisen tärkeää, oli se sitten kansallista, alueellista tai kansainvälistä. Ihmisoikeustyössä haastetaan vallanpitäjiä, ja siksi tarvitaan yhteistyön tuomaa voimaa.

Pitkäjänteistä työtä ihmisoikeuksien puolesta

Minulle ihmisoikeudet ovat sama asia kuin sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Se taas on pitkälti sama asia kuin tasa-arvo ja tasa-arvo puolestaan sama kuin syrjimättömyys.

”

Teemme ihmisoikeusperustaista työtä, koska haluamme puuttua taustalla oleviin syihin, emmekä vain hoitaa oiretta.”

Teemme ihmisoikeusperustaista työtä, koska haluamme puuttua taustalla oleviin syihin, emmekä vain hoitaa oiretta. Keskeisiä ovat syrjäytettyjen ryhmien oikeudet. On vastustettava sukupuoleen, luokkaan ja kastiin perustuvaa syrjintää. Samoin oikeus koulutukseen on keskeinen, koska kouluttamattomat tytöt joutuvat useammin ihmiskaupan uhreiksi.

Työtä ihmisoikeuksien puolesta ei voi mitata lyhyellä aikavälillä. On helppoa laskea, kuinka monta naista on koulutettu. Kuinka

Women’s Rehabilitation Center (WOREC)

Maa: Nepal

Perustamisvuosi: 1991

Työn fokus: naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen työ, ja naisten sekä muiden marginalisoituneiden ryhmien oikeuksien edistäminen

Tukea naispuolisille ihmisoikeuspuolustajille

Women’s Rehabilitation Center (WOREC Nepal) on ensimmäinen nepalilainen järjestö, joka on nostanut esille naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien aseman ja suojelun tarpeen poliittisesti epävakaassa Nepalissa. Vuonna 1991 perustettu WOREC keskittyi alun perin auttamaan ihmiskaupan uhreja, mutta on sittemmin laajentanut työtään naisten ja lasten oikeuksien edistämiseen laajemmin, ruohonjuuritason yhteisöjen kehittämiseen ja vaikuttamistyöhön.

KIOSin tuella WOREC on vahvistanut naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien asemaa erityisesti maaseudulla ja pyrkinyt lisäämään naisten osallistumista yhteisöjensä päätöksentekoon. Järjestö on ollut perustamassa naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien verkostoa, jonka jäsenet toimivat naisten oikeuksien puolesta omissa yhteisöissään. Mukaan on pyritty saamaan kansalaisaktivisteja mahdollisimman laajasti, myös vammaisia naisia ja daliteja eli kastittomia, jotka kuuluvat nepalilaisen yhteiskunnan syrjityimpiin ryhmiin. WOREC tarjoaa verkoston naisille koulutusta muun muassa ihmisoikeuksista, lainsäädännöstä ja ihmisoikeusloukkausten dokumentoinnista. Verkosto kattaa nykyisin koko Nepalin.

Naisia syrjitään Nepalissa yhteiskunnan kaikilla tasoilla, ja siksi myös naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien työtä häiritään usein. Naispuolisiin ihmisoikeuspuolustajiin kohdistuva suoranainen väkivalta ja jopa murhat eivät ole harvinaisia. Tekijät saattavat olla viranomaisia, perheenjäseniä tai muita yhteisön jäseniä. KIOSin tuella WOREC on edistänyt ihmisoikeuspuolustajien oikeuksia ja turvallisuutta, muun muassa perustamalla ihmisoikeuspuolustajien tukijärjestelmän äkillisiä kriisitilanteita varten.

WOREC on ollut mukana laatimassa naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien turvallisuuteen liittyvää lakialoitetta. Siihen on sisällytetty idea turvataloista ja neuvontapalveluista väkivaltaa kokeneille naisille sekä oikeuden raiskauksen uhreille suljettuun oikeudenkäyntiin ilman suurta yleisöä.

WORECin toiminnan ansiosta ihmisoikeustietoisuus Nepalissa on lisääntynyt. Naispuoliset ihmisoikeuspuolustajat ovat saaneet runsaasti näkyvyyttä ja tunnustusta.

Tohtori Renu Rajbhandari on tunnettu ihmisoikeuspuolustaja ja WORECin perustaja ja puheenjohtaja.

moni heistä pystyy vaikuttamaan omaan yhteisöönsä ja mitä vaikutuksia työllä on ollut, näkyy todella vasta vuosien päästä.

Uran parhaita hetkiä

Yksi parhaista saavutuksistani on Shakti Samuha -järjestön perustaminen. Vuonna 1996 ryhmä naisia pelastettiin bordelleista Intiasta. WOREC huolehti osasta heistä. Koulutin ja tuin naisia. Bordelleista pelastetut naiset perustivat ensimmäisen ihmiskaupasta selviytyneiden naisten järjestön. He tekevät ihmiskaupan vastaista työtä tänäkin päivänä. He ovat kouluttautuneet ja saaneet palkintoja työstään. Olen heistä ylpeä. K

Ihmisoikeudet ovat lähtökohta kehitykselle — Hala Al-Karib, Sudan

”

Joka aamu pakkaan käsilaukkuuni tavaroita siltä varalta, etten tule töistä takaisin kotiin. Varmistan, että minulla on hammasharja. Varmistan, että minulla on alusvaatteita... Koska en välttämättä tule takaisin.”

Voit kuvitella kuinka vaikeaa on tehdä ihmisoikeustyötä ja puhua naisten ja miesten tasa-arvosta yhteiskunnissa, joissa naisten syrjintä on osa perittyä identiteettiä. Meitä kutsutaan usein vääräuskoisiksi, länsimaalaistuneiksi ja niin edelleen.

Mutta minua ajaa eteenpäin syvä usko tasa-arvoon, kaiken väristen ihmisten keskuudessa, kaikkialla maailmassa. Minulla itselläni henkilökohtaisesti on todella vahva ymmärrys oikeuksistani.

Olen syntynyt Sudanissa ja asunut eri puolilla maailmaa. Opiskelin Egyptissä ja Kanadassa, jonka jälkeen palasin Sudaniin. Sen jälkeen olen asunut Keniassa ja nyt Ugandassa.

Opiskelin kirjallisuutta, tein maisterin opinnot valtio-opista ja toisen maisterintutkinnon naistutkimuksesta. Juuri nyt olen todella kiinnostunut islamintutkimuksesta, koska näen millainen vaikutus islamistisella militarismilla on yhteiskunnillemme. Se on kamalaa. Ja on todella surullista, mitä se tekee naisille.

Työtä naisten voimaannuttamiseksi

Johdan naistenoikeusjärjestöä nimeltä Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA). SIHA on Afrikan sarven alueella toimivien naisten perustama koalitio, joka toimii seitsemän maan alueella: Somaliassa, Etiopiassa, Eritreassa, Sudanissa, Etelä-Sudanissa, Ugandassa ja Djiboutissa. Tavoitteemme on naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen, heidän itsetunnon vahvistaminen, jotta he voivat taistella oikeuksiensa puolesta.

Järjestömme tekee työtä neljän teeman parissa. Fokuksessamme on ensinnäkin kulttuuriin ja perinteisiin nojaava tapaoikeus ja miten se vaikuttaa naisten oikeuksien toteutumiseen. Koska työskentelemme pääosin muslimiväestön kanssa, olemme kiinnostuneita siitä, miten uskonnollinen militarismi vaikuttaa alueella naisten ja lasten oikeuksiin.

Toiseksi teemme työtä konfliktialueilla ja konflikteja paenneiden naisten oikeuksien parissa. Suuri osa ihmisistä joiden kanssa

työskentelemme Somaliassa, Sudanissa ja Etelä-Sudanissa kärsii suoraan alueen sodista.

Kolmanneksi työskentelemme ihmiskaupan ja -salakuljetuksen uhrien kanssa Afrikan sarven alueella. KIOSin kanssa tehtävässä hankkeessa autamme etiopialaisia naisia, jotka ovat lähteneet Persianlahden maihin kotiapulaisiksi ja missä heitä on kohdeltu kaltoin ja kidutettu.

Näille työläisille ei ole riittävää suojelua eikä pääsyä työläisten oikeuksien piiriin. Myöskään Etiopian hallitus ei tee tarpeeksi näiden naisten suojelemiseksi. Monet traumatisoituvat pahasti.

Viimeiseksi, kun puhumme Afrikan sarvesta, seksuaalinen väkivalta on myös huolenaiheemme. Teemme juuri raporttia joukkoraiskauksista Somalimaassa. Myös Sudanissa tämä on suuri ongelma.

Aktivismi on ainut vaihtoehto

Olen ollut aktivisti koko ikäni. Olin aktivisti jo opiskellessani. Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tavoite on aina motivoinut minua. Huolimatta siitä, että tämä on pitkä prosessi, uskon, että rauhanomainen aktivismi tasa-arvon ja oikeuksien puolesta on ainut vaihtoehto. Muutos on mahdollista, ainakin pienin askelin.

Olen kotoisin köyhästä maasta. Perheeni ei ole rikas, mutta arvot olivat: olen hyvä ja ansaitsen parasta, vahva ylpeyden tunne. Sen tunteen voi kanavoida oikealla tavalla, ymmärtää, että tässä ei ole minusta kyse vaan muista. Meidän täytyy vaatia oikeuksiamme.

Tyttäreni on ehdottomasti altistunut edistyksellisemmälle ajattelulle kuin minä kasvaessani. Me emme koskaan päässeet keskustelemaan seksuaalivähemmistöjen asemasta ja rasismista avoimesti. Meillä tuskin oli kovin selkeitä käsitteitä näistä asioista silloin. Mutta tämä johtuu myös siitä, että tyttäreni on kasvanut eri maissa eri puolilla maailmaa.

Mutta toisaalta sanon hänelle aina, että hänen sukupolvensa on individualistisempi. Kaikessa on kyse 'minusta'. Vastuullisuuden, solidaarisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteen välittäminen eteenpäin on meidän, vanhemman sukupolven velvollisuus.

Seksuaaliseen väkivaltaan pitää puuttua

Olemme pyrkineet ymmärtämään seksuaalisen väkivallan ilmiötä. Merkittäviä syitä ovat rankaisemattomuus ja se, ettei raiskauksia pidetä sosiaalisesti tuomittavana. Eriarvoisuus ja turhautuminen nuorten keskuudessa, työttömyys, koulutukseen pääsyn mahdottomuus, kaikki nämä vaikuttavat. Mutta ennen kaikkea naisviha, perinteisten yhteisöjen oikeuskäytännöt ja uskonnollinen militarismi ovat ilmiön taustalla.

Kun sotilasjoukot syyllistyvät raiskauksiin, hallitukset eivät uskalla suututtaa niitä puuttumalla tapauksiin. Ja jos sotilaat näin pääsevät pälkähästä, muut ajattelevat, että niin pääsemme mekin.

”

Parasta on kun näen, että he saavat itsensä takaisin jaloilleen. Ja heistä tulee jälleen toimintakykyisiä yhteiskunnan jäseniä. Ja joistakin heistä tulee jopa siirtolaisten oikeuksien puolestapuhujia ja aktivisteja.”

Näin käy vaikka lainsäädäntö kieltää sen ja tämä synnyttää rankaisemattomuuden ilmapiirin. Tähän tarvittaisiin vahvaa puuttumista kansainväliseltä yhteisöltä. Hallitukset, viranomaiset ja poliisit pitäisi kouluttaa ja saada ajattelemaan aiheesta uudella tavalla.

Seksuaaliseen väkivaltaan liittyen tuotimme oppaan kouluille tyttöjä varten. Koulutamme opettajia siitä miten he voivat oppituntien ulkopuolella käsitellä seksuaaliseen väkivaltaan liittyviä asioita. Tästä olemme todella ylpeitä.

Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA) Network

Maa/toiminta-alue: Afrikan sarven alue

Perustamisvuosi: 1995

Työn fokus: tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen työ, naisten oikeuden saatavuuden parantaminen ja haitallisten kulttuuriperinteiden kitkeminen sekä ihmiskaupan vastainen työ

Ihmiskauppaa vastaan

Etiopiassa köyhyys, eriarvoisuus ja epävakaat olot luovat otollisen kasvualustan ihmiskaupalle. Arvioiden mukaan vuosittain jopa sadat tuhannet etiopialaiset hakeutuvat töihin naapurimaihin ja Lähi-Itään. Lähtijöistä suurin osa on 14–24-vuotiaita tyttöjä ja naisia, jotka useimmiten päätyvät kotiapulaisiksi Lähi-Idän maihin.

Etiopialaiset ihmiskaupan uhrit joutuvat kohtaamaan kohdemaissa fyysistä, psykologista ja seksuaalista väkivaltaa, pakkotyötä ja orjuutusta sekä muuta epäinhimillistä kohtelua. Ihmiskauppa loukkaa kaikkein perustavanlaatuisimpia ihmisoikeuksia, kuten oikeutta vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

KIOS on tukenut ihmiskaupan vastaista hanketta, jota toteuttaa Hala Al-Karibin johtama Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA) Network. SIHA Network on vuonna 1995 perustettu alueellinen kansalaisjärjestöjen verkosto, jonka työ keskittyy naisten oikeuksiin. Sen toiminta-alueeseen kuuluvat Sudan, Etelä-Sudan, Somalia, Somalimaa, Etiopia, Eritrea, Djibouti ja Uganda. KIOSin tukema hanke toteutetaan pääosin Etiopiassa. Hanke keskittyy etiopialaisiin tyttöihin ja naisiin, jotka ovat päätyneet siirtotyöläisiksi ja ihmiskaupan uhreiksi Lähi-Idässä ja sen jälkeen karkotettu takaisin Etiopiaan. Tavoitteena on torjua ihmiskauppaa ja suojella uhreja sekä lähtö- että kohdemaissa.

Hankkeessa on radio-ohjelmien avulla levitetty tietoa yhteisöissä siirtotyöläisyyteen liittyvistä riskeistä. Radio-ohjelmat on suunnattu erityisesti syrjäseutujen naisille ja lapsille, jotka ovat suurimmassa vaarassa joutua ihmiskaupan uhreiksi.

SIHA-verkosto on myös kartoittanut erityisesti Etiopiaan palautettujen ihmiskaupan uhrien kokemuksia. Suurin osa heistä on ollut Lähi-Idässä kotiapulaisina. Kun uhrien kokemukset sekä lähtö- että kohdemaissa tunnetaan paremmin, voidaan tehokkaammin vaikuttaa Etiopian viranomaisiin ihmiskaupan uhrien auttamiseksi.

Olemme myös kampanjoineet oikeusjärjestelmän muutoksen puolesta, jotta seksuaaliseen väkivaltaan liittyvät lait olisivat konkreettisempia ja vahvempia ja jotta syylliset saataisiin vastaamaan teoistaan.

Lisäksi olemme rakentaneet verkostoja, jotka reagoivat kun raiskauksia tapahtuu. Kutsumme näitä ”varjoverkostoiksi” ja pyydämme konsultointia sosiaalityön, psykiatrian, lääketieteen ja oikeusavun ammattilaisilta. Konfliktimaiden hallinnoilla ei ole tarpeeksi kapasiteettia näiden asioiden hoitamiseen, joten yritämme luoda rinnakkaisen verkoston tekemään tätä työtä.

Elämistä pelon ja vainon keskellä

§

Kullakin yksilöllä on oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen.

3. artikla, Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Kaikki työssämme on haastavaa. Konfliktialueilla työskentely. Vaikeiden asioiden käsittely. Vaikeinta on kun oma henki on uhattuna. Ja tätä tapahtuu. Mitä tahansa voi tapahtua kun esimerkiksi kävelen Mogadishun kaduilla, kasvot peitettynä, tavatakseni ihmisoikeuspuolustajanaisia.

Sudanissa olin turvallisuusjoukkojen tarkkailussa useita vuosia. Aina kun puhelin tai ovikello soi, pelkäsin että nyt he tulevat ja minun täytyy lähteä heidän mukaansa.

Joka aamu pakkaan käsilaukkuuni tavaroita siltä varalta, etten tule töistä takaisin kotiin. Varmistan, että minulla on hammasharja. Varmistan, että minulla on alusvaatteita... Koska en välttämättä tule takaisin.

Vaatii paljon harjoitusta, jotta voi elää tämän kaltaisen pelon ja vainon kanssa.

Kuvittele, että joka aamu kun menet toimistoosi, sinun pitäisi käydä läpi kaikki paikat ja tarkastaa ettei mihinkään ole koskettu. Näin elämme päivästä toiseen. Mutta meidän on pakko olla olemassa – se on ainut tie muutokseen.

Ilman ihmisoikeuspuolustajien solidaarisuutta ympäri maailmaa, tämä olisi hyvin vaikeaa. Naiset konfliktialueilla ovat eristyksissä ja meidän läsnäolomme perustuu pohjoisen organisaatioiden tukeen. Siksi kansainvälinen yhteistyö on elintärkeää ja siihen pitäisi panostaa enemmän, jotta muutosta voisi tapahtua – etenkin alueilla, joilla on ollut kroonisia konflikteja.

Ihmisinä meidän ei koskaan pitäisi luovuttaa toistemme suhteen.

Uhreista aktivisteja

Nautin silti työstäni, ehdottomasti. Parhaita hetkiä on kun tunnen, että muutosta oikeasti tapahtuu. Kun teen työtä naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan miesten kanssa ja näen muutoksen nuorten asenteissa. ”Nyt ymmärrän, jos teen näin, se kostautuu myöhemmin”, he sanovat.

Hankkeessa, jota teemme KIOSin kanssa, tutkimme ihmisoikeusloukkauksia, joita Etiopiasta Persianlahden maihin lähteneet kotiapulaiset kohtaavat. He yrittävät parantaa elinolojaan, mutta

joutuvat erittäin vaikeaan asemaan. Monia heistä kohdellaan niin huonosti, että he traumatisoituvat syvästi ja heidät karkotetaan takaisin Etiopiaan. Ja näin he jäävät tyhjän päälle, vuosien raatamisen jälkeen.

Yhteistyöjärjestömme tekee pitkäjänteistä kuntoutustyötä näiden tyttöjen kanssa. Tytöt ovat todella nuoria. Parasta on kun näen, että he saavat itsensä takaisin jaloilleen. Ja heistä tulee jälleen toimintakykyisiä yhteiskunnan jäseniä. Ja joistakin heistä tulee jopa siirtolaisten oikeuksien puolestapuhujia ja aktivisteja.

Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä

Tasa-arvo ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus – näin ymmärrän ihmisoikeudet. Enkä voi ymmärtää sitä millään muulla tavalla. Tarvitsemme ihmisoikeuksia työkaluna demokratialle, kehitykselle ja vakaudelle.

Ihmisoikeudet ovat kriittinen asia, lähtökohta kehitykselle. Huijaisimme itseämme, jos ajattelisimme kehitystä ilman ihmisoikeuksia. Meidän olisi pitänyt oppia viimeisen 70 vuoden aikana – Afrikan itsenäisyyden aikana – että kehitys ilman sitä suojaavaa ihmisoikeuskehystä ei toimi, se ei kanna.

Haavoittuvat ryhmät

Haavoittuvilla ryhmillä tarkoitetaan yhteiskunnassa keskimääräistä heikommassa asemassa olevia ihmisryhmiä. Yhteiskunnasta riippuen haavoittuvassa asemassa voivat olla esimerkiksi uskonnolliset ja etniset vähemmistöt, seksuaalivähemmistöt, vammaiset henkilöt ja naiset. Näihin ryhmiin kuuluvat ihmiset ovat usein – eivät kuitenkaan aina – muita alttiimpia syrjinnälle ja ihmisoikeusloukkauksille.

Haavoittuvuus voi olla seurausta epäoikeudenmukaisesta lainsäädännöstä, mutta ennakkoluulot ja asenteet ovat usein myös ratkaisevia. On tärkeää, että haavoittuviin ryhmiin kuuluvat henkilöt toimivat itse omien oikeuksiensa puolesta. Oikeuksien toteutumista pyritään turvaamaan muun muassa kouluttamalla haavoittuviin ryhmiin kuuluvia ja viranomaisia sekä vaikuttamistyöllä.

Ihmisoikeuspuolustajien haastatteluissa Tasi Lama Tamang kertoo Childspace-järjestön työstä tamang-vähemmistön hyväksi Nepalissa. KAPLETin Erick Otieno Owuor puolestaan kertoo työstä köyhän väestönosan oikeuksien puolesta Nairobin Eastlandsin slummeissa.

He ovat vanginneet oikeutemme — Tasi Lama Tamang, Nepal

”

Joskus kun puhumme alkuperäiskansojen oikeuksista, ihmiset tulkitsevat sen olevan rasismia. Kun puhumme yhteisömme oikeuksista, he ajattelevat meidän olevan muita ryhmiä vastaan. Emme me ole heidän oikeuksiaan vastaan – he vain ovat vanginneet meidän oikeutemme.”

Meillä tamangeilla on kysymys: Onko meidän välttämätöntä unohtaa kielemme ja kulttuurimme, saadaksemme koulutuksen ja paremman pääsyn yhteiskuntaan?

Kun olin kolmannella tai neljännellä luokalla, aloin ymmärtää, että kuulun köyhään ja syrjittyyn väestöön. Tamangit ovat alkuperäiskansa, jonka elämäntapaan kuuluu vahva yhteys luontoon ja sen säilyttämiseen.

Syrjinnän vuoksi tamangit jättävät koulun usein kesken. Tamangit ovat myös yliedustettuina Nepalin vankiloissa. Ja koska tamang-naiset ovat kauniita, ihmiskaupan uhreiksi joutuu eniten juuri tamangeja.

Itse ajattelin koulussa, että minun on jatkettava opintojani, oli se helppoa tai ei. Se olisi ainut vaihtoehto.

Myöhemmin, kun opiskelin yliopistossa Kathmandussa, kävin säännöllisesti kylässämme ja toimin kylien kouluissa myös opettajana.

Aloin ajatella, että koulutus on merkittävin tekijä yhteiskunnan muuttamiseksi. Nostaaksemme yhteisömme, koulutus on ensimmäinen askel. Lapset ovat tärkein asia, koulutus on tärkein asia.

Perustimme Childspace-järjestön, joka tekee työtä kulttuurisensitiivisen oppimisympäristön luomiseksi kouluihin.

Työtä oman kielen ja kulttuurin puolesta

Tamang-lapset ajattelevat, että heidän täytyy unohtaa kielensä, kulttuurinsa ja historiansa jos he haluavat menestyä opinnoissa. Ihmisoikeusnäkökulmasta tämä loukkaa oikeuksiamme. Kun lapsi lakkaa menemästä kouluun, koska ei ymmärrä opettajan kieltä, kyseessä on ihmisoikeusloukkaus.

Kun itse olin koulussa, monet ystävistäni lopettivat koulunkäynnin, koska heidän nepalin kielen ääntämisensä oli ihan kammottavaa. Tämän kieliongelman vuoksi opettaja kutsui heitä sanalla, joka tarkoittaa pohjoisesta tulevaa. Kun emme osanneet ääntää kunnolla, opettajat haukkuivat meitä pohjoisesta tulevien pojiksi ja tyttäriksi.

Sen lisäksi ettei tamangeille ole opetusta meidän omalla kielellämme, myös oppimateriaalit ovat hindukulttuurin dominoimia. Kuudennen luokan englanninkurssin oppikirjassa on kappale ammateista. Siinä sanotaan, että herra Suraj on professori ja herra Tamang viljelijä. Minkälaisen kuvan se antaa? Oppilailla on hyvin alistettu olo kun he menevät kouluun.

Yleensä sanotaan, että koulupudokkuus johtuu köyhyydestä. Köyhyys on kyllä yksi syy, mutta myös se, mitä koulussa opetetaan, on keskeinen tekijä. He opettavat eri kielellä ja erilaista kulttuuria. Materiaaleissa tamangit näytetään vain maanviljelijöinä tai vastaavina. Tämä saa lapset jättämään koulun kesken. Pointtimme on: Miksei meidän historiaamme ja kulttuuria sisällytetä opetukseen?

Omakielinen ja kulttuurisensitiivinen opetus on kyllä huomioitu Nepalin väliaikaisessa perustuslaissa. Mutta käytännössä tätä ei ole toteutettu, eikä kunnolla suunniteltu.

Siksi teemme lobbaustyötä hallituksen suuntaan sekä käytännön tasolla. Hei eivät täysin ohita aihetta, koska tämä on ihmisoikeusasia, kansainvälisen yhteisön hyväksymä ja kuuluu Nepalinkin perustuslakiin. Mutta hallituksemme ei ole tehnyt mitään kunnon suunnitelmia tasa-arvoisemman koulutusjärjestelmän luomiseksi. Hallitus itsessäänkään ei ole inklusiivinen. Tamangeilla ei ole edustusta siellä.

Työmme ansiosta kuitenkin tapasimme opetusministerin ja opetusviraston johtaja vieraili hankkeessamme. Hän lausui tilaisuudessa, että hankkeemme ansiosta hän ymmärsi nyt, että hallitus oli ummistanut silmänsä tältä tärkeältä aiheelta.

§

Alkuperäiskansoihin kuuluvilla yksilöillä, erityisesti lapsilla, on oikeus saada kyseisen valtion koulutusta sen kaikilla tasoilla ja kaikissa muodoissa ilman syrjintää.

Joskus kun puhumme alkuperäiskansojen oikeuksista, ihmiset tulkitsevat sen olevan rasismia. Kun puhumme yhteisömme oikeuksista, he ajattelevat meidän olevan muita ryhmiä vastaan. Emme me ole heidän oikeuksiaan vastaan – he vain ovat vanginneet meidän oikeutemme. Joskus on vaikeaa saada heitä ymmärtämään tätä ihmisoikeusnäkökulmaa. Mutta tämä on mennyt parempaan suuntaan. Kyseessä ovat ihmisoikeudet ja yhteiskunnan inklusiivisuus.

Jälleenrakennusta maanjärjestyksen jälkeen

Keväällä 2015 Nepaliin iski melkein koko maan alueelle maanjäristys, joka oli voimakkuudeltaan 7. 8. Siitä on pitkä aika kun olemme viimeksi nähneet tällaisen maanjäristyksen. Oli onni, että se tapahtui päiväsaikaan ja viikonloppuna, jolloin ihmiset ovat pääasiassa ulkona. Satoja koulurakennuksia romahti, joten jos järistys olisi tapahtunut viikolla, tuhansia koululaisia enemmän olisi kuollut.

Järistys iski pahasti juuri tamangien asuttamalle Himalajan alueelle. Luonnonkatastrofit osuvat muutenkin usein pahiten alkuperäiskansoihin, sillä talot eivät ole kovin kestäviä.

Nyt kun jälleenrakennusprosessi on käynnissä, meillä on suuri haaste suojella kulttuuriamme. Pyyntöni kaikille kansainvälisille

Childspace Foundation Nepal

Maa: Nepal

Perustamisvuosi: 2003

Työn fokus: lasten ja heikossa asemassa olevien yhteisöjen elinolosuhteiden edistäminen ja heidän ihmisoikeuksiensa puolustaminen

Oikeus yhdenvertaiseen perusopetukseen kaikille

Monikielisen Nepalin vuonna 2015 hyväksytty perustuslaki takaa kaikille oikeuden perusopetukseen. Etnisiin vähemmistöihin kuuluvilla on oikeus saada opetusta äidinkielellään. Tamang-alkuperäiskansaan kuuluvista lapsista moni lopettaa kuitenkin koulunkäynnin jo alaluokilla omakielisen opetuksen puuttuessa.

Childspace Foundation Nepal on tamang-vähemmistöön kuuluvien aktivistien vuonna 2003 perustama järjestö. Järjestö keskittyy tamangien aseman ja oikeuksien parantamiseen. Tasi Lama Tamang toimii järjestön puheenjohtajana.

KIOSin tuella Childspace-järjestö on kouluttanut opettajia kulttuurisensitiivisestä opettamisesta ja tuottanut omakielistä oppimateriaalia. Järjestö on vaikuttanut viranomaisiin tamanginkielisen perusopetuksen toteutumiseksi ja lisännyt tietoisuutta alkuperäiskansojen oikeudesta opetukseen omalla äidinkielellään sekä tamangien itsensä että koulujen ja päätöksentekijöiden keskuudessa.

Työn ansiosta opetusviranomaiset rekisteröivät vuonna 2015 kaikki 7 hankkeeseen osallistunutta koulua monikielisiksi, mikä Nepalissa mahdollistaa opetuksen nepalin kielen lisäksi jollain paikallisella kielellä. Lisäksi viranomaiset kutsuivat 7 000 muuta koulua hakemaan monikielisen koulun statusta.

Oikeus opetukseen on yksi keskeisimmistä ihmisoikeuksista, sillä se mahdollistaa ihmisen osallistumisen yhteiskunnalliseen elämään. Ilman sitä moni muu ihmisoikeus jäisi toteutumatta. Oikeutta saada opetusta omalla äidinkielellään ei kuitenkaan ole suoraan turvattu ihmisoikeussopimuksissa.

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimus nro 169 on ainoa kansainvälinen sopimus alkuperäiskansojen oikeuksista, joka on oikeudellisesti sitova siihen liittyneelle valtiolle. Nepal on ainoana Aasian maana ratifioinut sopimuksen. Sopimuksessa säädetään myös oikeudesta opetukseen.

Sopimuksen mukaan alkuperäiskansoilla on oikeus saada vähintään yhtä laadukasta koulutusta kuin muu väestö. Lisäksi koulutuksessa pitää ottaa huomioon heidän erityistarpeensa ja toiveensa – myös niin, että he saavat itse osallistua koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Sopimuksessa korostetaan, että lapset on mahdollisuuksien mukaan opetettava lukemaan ja kirjoittamaan omalla äidinkielellään, ja että valtioiden tulee edistää tätä tavoitetta.

toimijoille on, että ymmärtäkää paikallinen ympäristö ja sen tuomat vaatimukset. Emme halua tuhota sosiaalista järjestelmäämme ja arkkitehtuuriamme, vaan säilyttää sen.

Maanjäristyksen jälkeen maassa on puhuttu, että nepalilaisten täytyy liittyä nyt yhteen. Toivon, että tämä tuo poliittiset voimat yhteen saattamaan loppuun uuden perustuslain ja vakiinnuttamaan ihmisoikeudet. Järistys tuhosi Nepalin, mutta samalla näytti, että tämä on tavallaan viimeinen mahdollisuus myös rakentaa Nepal.

”

Kun lapsi lakkaa menemästä kouluun, koska ei ymmärrä opettajan kieltä, kyseessä on ihmisoikeusloukkaus.”

Enemmän mahdollisuuksia tamangeille

Tamangit ovat vahvoja ja energisiä. Nepalin valtio pelkäsi, että jos tamangeille antaisi aseita, he kaappaisivat vallan. Siksi heitä alettiin syrjiä.

Tamangit ovat myös taiteellisia. Meillä oli ennen perinne, jossa kaikki vetäytyivät jossain vaiheessa elämäänsä opiskelemaan maalausta vuoden ajaksi.

Tamangeilla on siis paljon hyviä piirteitä, mutta emme ole pystyneet hyödyntämään niitä. Jos hallitus ymmärtäisi ottaa tästä kopin ja luoda mahdollisuuksia, voisi tamangien tulevaisuus kymmenen–kahdenkymmenen vuoden päästä näyttää hyvältä. K

Tieto on valtaa — Erick Otieno Owuor, Kenia

”

Nairobin slummit ja niiden asukkaat eivät kuulu kaupungin ohjelmiin, suunnitelmiin eikä palveluiden piiriin. Kaupungin hallinto voi koska tahansa päättää ajaa slummit maan tasalle. ”

Olen kotoisin Kamukunjin alueelta Nairobista ja työskentelen samojen alueiden yhteisöjen parissa. Nämä ovat Nairobin epävirallisia asuinalueita – slummeja. Slummeissa asuu paljon ihmisiä pienellä alueella. Talot on usein tehty sekalaisesta puutavarasta ja ohuista metallilevyistä. Asumuksista ei ole virallisia papereita. Jotkut omistavat asuntonsa, toiset maksavat vuokraa. Slummeissa voi olla vain yksi käymälä koko kylää varten. Juoksevaa vettä ei ole. Joillakin on sähköt, mutta ne on vedetty luvattomasti ja lapset saavat niistä helposti sähköiskuja. Asukkaista monet ovat työttömiä ja lähes lukutaidottomia. Useimmat tulevat toimeen tekemällä jotain pientä kauppaa. Nairobin slummit ja niiden asukkaat eivät kuulu kaupungin ohjelmiin, suunnitelmiin eivätkä palveluiden piiriin. Kaupungit hallinto voi koska tahansa päättää ajaa slummit maan tasalle.

Poliisiväkivaltaa slummeissa

Poliisin tekemät ihmisoikeusloukkaukset olivat etenkin edellisen hallituksen aikana suuri ongelma. Koska useat slummien asukkaat ovat työttömiä, heillä on usein aikaa istua ja turista kadulla. Poliisi saattaa ajaa alueen läpi pakettiautolla ja pidättää kaikki vastaantulijat.

Seuraavana päivänä poliisi syyttää asukkaita esimerkiksi yleisen rauhan rikkomisesta tai päihtyneenä olemisesta. Tekaistujen syytteiden avulla kiristetään lahjuksia. Joskus jopa kirkon miehiä on pidätetty ja on kehdattu väittää pappien aiheuttaneen epäjärjestystä päihtyneinä.

Aloimme järjestäytyä tavoitteenamme vastustaa mielivaltaisia pidätyksiä ja poliisin väkivaltaa. Mietimme keskenämme, miten poliisilla voi olla niin paljon valtaa, että he voivat tehdä mitä huvittaa. Meillä on oikeus kokoontua ja liikkua öisin. Mutta meillä ei ollut tietoa oikeuteen liittyvistä menettelyistä tai ihmisoikeusmekanismeista.

Asukkaille tietoa lakiasioista ja sovitteluapua

Vuonna 2006 minä ja parikymmentä muuta osallistuimme ohjelmaan, jossa koulutettiin yhteisön jäsenistä oikeusneuvojia. Saimme

osaamista lainsäädännöstä ja opimme millaisin keinoin voisimme rakentavammin toimia poliisin häirinnän estämiseksi. Kun aiemmin yritimme nousta poliisia vastaan, mielenosoittajia saatettiin jopa ampua ja tappaa.

Muodostimme oikeusneuvojien verkoston. Jos poliisi pidättää yhden, yhdistämme voimamme asian selvittämiseksi. Saimme myöhemmin lisää koulutusta ihmisoikeusasioista. Näin syntyi KAPLET, Kamukunji Paralegal Trust.

Toimintamme ytimessä on oikeudellinen ensiapu. Slummien asukkaat tulevat toimistomme oikeusneuvojille kertomaan tapauksistaan. Dokumentoimme tapaukset ja neuvomme lakiin liittyvistä asioista. Joskus riittää, että pystymme tulostamaan oikeat lomakkeet ja auttamaan niiden täyttämisessä. Erittäin vakavissa tilanteissa, esimerkiksi jos kyseessä on poliisin harjoittama väkivalta tai kidutus, autamme uhrit eteenpäin oikean oikeus- tai muuta apua tarjoavan tahon luokse.

Vaikka meillä on rajalliset taidot, emmehän ole lakimiehiä, vaan oikeusneuvojia, on slummeissa siitäkin suuri apu, koska ihmisillä on niin vähän tietoa lakiasioista.

Lisäksi olemme alkaneet tarjota paikallista sovitteluapua, esimerkiksi perhekonflikteissa. On paljon eronneiden avioparien välisiä kiistoja, jotka vaikuttavat muutenkin haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumiseen. Paikallisesta sovittelusta on hyötyä, koska on hyvin pitkä ja kallis tie yrittää saada oikeutta näille tapauksille virallista oikeustietä pitkin. Juuri eilen onnistuimme erään lapsen elatustuen sovittelutyössä hyvin. Toinen vanhemmista näki sovittelun jälkeen lapsensa ensimmäistä kertaa kuuteen vuoteen.

Uusi perustuslaki lähtökohtana

”

Parasta on oman osaamiseni kartuttaminen. Suhtaudun oikeuksien polkemiseen nykyisin hyvin eri tavalla kuin ennen. Kun jotain tapahtuu slummien asukkaille, minulle soitetaan. Olen heidän auttajansa. Olen onnellinen siitä.”

Teemme myös lobbaustyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi. Ennen Kenian uutta perustuslakia viittasimme työssämme usein kansainvälisiin sitoumuksiin, joiden piti turvata kenialaisten oikeudet. Käytännössä kansainvälisiin sitoumuksiin vetoaminen ei ollut helppoa. Useat tapaukset heitettiin tuomioistuimista ulos tekosyiden varjolla. Sanottiin, että nuo oikeudet eivät ole osa kenialaista lakia, tai että hallituksen resurssit eivät vain riitä.

Nyt Kenian uusi perustuslaki sisältää taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet, joten nyt voimme vedota perustuslakiin vaatiessamme ihmisille oikeutta terveyteen, ruokaan ja niin edelleen. Samoin uusi perustuslaki teroittaa, että kaikki Kenian kansainväliset sitoumukset ovat myös osa Kenian lakia.

Terveydenhoito on hyvä esimerkki. Slummien asukkailla ei ole varaa maksaa kansallista sairausvakuutusta, joten sairastuessaan heillä ei ole varaa maksaa sairaalalaskuja. Perustuslaissa on kuitenkin turvattu oikeus kiireelliseen terveydenhoitoon, joten voimme vedota lakiin puolustaessamme ihmisiä. Tai kun vuonna 2012

Kamukunji Paralegal Trust (KAPLET)

Maa: Kenia

Perustamisvuosi: 2009

Työn fokus: oikeusneuvonta slummien asukkaille, ihmisoikeuksista tiedottaminen ja kansalaiskasvatus

Oikeusneuvontaa slummien asukkaille

Itäisessä Nairobissa matalan kerrostalon toisessa kerroksessa sijaitsee pieni kahden huoneen toimisto. Täällä, slummialueen liepeillä, Kamukunji Paralegal Trust (KAPLET) pitää vastaanottotilaansa. Järjestön vapaaehtoiset jäsenet tarjoavat oikeusneuvontaa slummien asukkaille joko täällä vastaanottotilassa tai suoraan omilla asuinalueillaan.

Oikeusneuvojat ovat slummeissa asuvia vapaaehtoisia, jotka ovat saaneet koulutusta ihmisoikeuksista ja lainsäädännöstä. KAPLETin aloittaessa vuonna 2009 järjestöllä oli oikeusneuvojia kuudella Nairobin slummialueella. Nyt heitä on yli viisikymmentä ja he toimivat 14 slummissa. KIOS on tukenut KAPLETin oikeusneuvojatyötä useamman hankkeen muodossa.

Nairobin slummeissa asuvat ihmiset eivät usein tunne oikeuksiaan eivätkä tiedä miten hakea apua. Virkavalta ja oikeuslaitos ovat etäisiä, eivätkä ihmiset useinkaan pääse erilaisten palveluiden piiriin. Tarve oikeusapuun on kuitenkin suuri.

Slummien asukkaat hakevat KAPLETin apua esimerkiksi perheoikeuteen tai lasten oikeuksiin liittyvissä asioissa. Lasten oikeuksien loukkaukset tulevat usein esille eroriidoissa. Vapaaehtoiset jäsenet neuvovat asiakkaita heitä koskevissa ongelmissa, mutta tekevät myös laajempaa tiedotustyötä yhteisöissä perheasioihin liittyvästä lainsäädännöstä, naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä ja lasten oikeuksista. KAPLETin mukaan perheväkivalta slummeissa olisi kasvussa.

Myös poliisiväkivalta on yleistä slummeissa. Kenian poliisilaitos on korruptoitunut ja poliisit syyllistyvät usein laittomiin teloituksiin muun muassa terrorismin vastaisen toiminnan nimissä. Oikeusneuvojien työ voi olla vaarallista, etenkin jos he ottavat hoitaakseen tapauksen, jossa epäilty on poliisi. KAPLET myös raportoi näistä tapauksista eteenpäin isommille järjestöille.

Slummien asukkaista suuri osa on nuoria, ja he ovat heikosti koulutettuja. Vuoden 2007 vaalien jälkeen Keniassa syttyi laajoja väkivaltaisuuksia, jotka levisivät erityisesti Nairobin slummeihin. KAPLET on pyrkinyt vastaamaan tähän järjestämällä slummeissa kansalaiskasvatusta, jossa asukkaille kerrotaan Kenian uudesta perustuslaista ja sen myötä säädetystä uudesta vaalilaista. Kun ihmiset tuntevat paremmin vaalijärjestelmän ja äänestysoikeutensa, äänten ostaminen ja muu äänestäjien manipuloiminen ei onnistu enää yhtä helposti.

iski kuivuus, jotkut järjestöt tarjosivat hätäapua, mutta me lähestyimme asiaa oikeusperustaisesti. Kaikilla on perustuslaillinen oikeus olla nääntymättä nälkään tai janoon.

§

Ketään ei saa mielivaltaisesti pidättää, vangita tai ajaa maanpakoon.

9. artikla, Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Uhrit ja syylliset saman kylän sisällä

Työmme erityisesti poliisin aiheuttamien ihmisoikeusloukkausten kanssa on vaikeaa ja vaarallistakin. Autamme myös poliisin kidutuksesta selvinneitä. Poliisi ei ole mielissään nähdessään ihmisoikeuspuolustajien tarttuvan tapauksiin, joissa poliisi on syytettynä.

Syytetyt poliisit saattavat olla osa samaa slummiyhteisöä. Teemme työtä, mutta myös elämme ihmisoikeusloukkausten tekijöiden kanssa. Minutkin on pahoinpidelty. Minäkin saan tappouhkauksia. Tapaamme väkivallantekijöitä päivin ja öin.

Järjestönä joudumme aina tekemään riskiarvion: onko juttua turvallista lähteä hoitamaan vai kannattaako se siirtää suoraan ulkopuoliselle, isommalle ja varakkaammalle järjestölle tai julkiselle toimijalle. Etenkin poliisiväkivaltatapaukset ohjaamme Independent Medical and Legal Unitille, joka on kenialainen kidutuksen uhrien puolustamiseen keskittyvä järjestö. Joskus, jos pelkäämme yhteisömme macho-miesten kostotoimenpiteitä, ohjaamme slummeissa tapahtuvat naisiin kohdistuvat väkivallan tapaukset kenialaiselle naisjuristien liitolle.

Tapot lisääntyneet jälleen

Uuden perustuslain hyväksymisen aikaan vuonna 2010 Keniaa hallinnut väliaikaishallitus oli ihmisoikeusnäkökulmasta katsottuna hyvä. Nykyhallituksen aikana asiat ovat menneet taas huonompaan suuntaan. Nyt viranomaisten tekemiä tappoja on taas paljon.

Tällä hetkellä suremme lakimies Willie Kimanin ja hänen asiakkaansa ja autonkuljettajansa surmia. Kimani oli ihmisoikeusjuristi, joka työskenteli poliisin väärinkäytösten ja väkivallan uhrien kanssa, mikä johti hänen murhaamiseensa.

Verkostosta voimaa

Ihmisoikeuspuolustajan osa ei ole helppo. Se on täynnä ala- ja ylämäkiä. Meillä on kuitenkin vahva verkosto. Vaikka saan uhkauksia, tunnen oloni turvalliseksi. Tai ainakin verkosto tarjoaa hieman turvallisuutta.

Parasta on oman osaamiseni kartuttaminen. Suhtaudun oikeuksien polkemiseen nykyisin hyvin eri tavalla kuin ennen. Kun jotain tapahtuu slummien asukkaille, minulle soitetaan. Olen heidän auttajansa. Olen onnellinen siitä.

Uskon, että tulevaisuudessa nämä yhteisöt tietävät ihmisoikeuksista ja oikeusmenettelyistä. Näen kylän, joka on tietoinen ja jolla on tietoa. Siksi KAPLETin mottokin on ”tieto on valtaa”.

Kuva-reportaasi — Kenia

KUVAT
HOLGER PRIEDEMUTH

TEKSTIT
IHMISOIKEUKSIEN
YLEISMAAILMALLINEN
JULISTUS

13. artikla.

1. Jokaisella on oikeus liikkua vapaasti ja valita asuinpaikkansa kunkin valtion sisällä.

2. Jokaisella on oikeus lähteä maasta, myös omasta maastaan, ja palata maahansa.

27. artikla.

1. Jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan sivistyselämään, nauttia taiteista sekä päästä osalliseksi tieteen edistyksen mukanaan tuomista eduista.

19. artikla.

Jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta.

7. artikla.

Kaikki ovat tasavertaisia lain edessä ja oikeutetut erotuksetta yhtäläiseen lain suojaan. Kaikilla on oikeus tasavertaiseen suojaan tätä julistusta loukkaavaa syrjintää vastaan sekä kaikkea sellaiseen syrjintään tähtäävää yllytystä vastaan.

1. artikla.
Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.

Kuva-reportaasi

—

Nepal

KUVAT
ANSSI JOKIRANTA

TEKSTIT
IHMISOIKEUKSIEN
YLEISMAAILMALLINEN
JULISTUS

25. artikla.

1. Jokaisella on oikeus elintasoon, joka on riittävä turvaamaan hänen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin ravinnon, vaatetuksen, asunnon, lääkintähuollon ja välttämättömän yhteiskunnallisen huollon osalta. Jokaisella on myös oikeus turvaan työttömyyden, sairauden, tapaturman, leskeyden tai vanhuuden sekä muun hänen tahdostaan riippumatta tapahtuneen toimeentulon menetyksen varalta.

24. artikla.

Jokaisella on oikeus lepoon ja vapaa-aikaan, työajan järkevään rajoittamiseen sekä määräaikaisiin palkallisiin lomiin.

23. artikla.

1. Jokaisella on oikeus työhön, työpaikan vapaaseen valintaan, oikeudenmukaisiin ja tyydyttäviin työehtoihin sekä suojaan työttömyyttä vastaan.

28. artikla.

Jokaisella on oikeus sellaiseen yhteiskunnalliseen ja kansainväliseen järjestykseen, jonka puitteissa tässä julistuksessa esitetyt oikeudet ja velvollisuudet voivat täysin toteutua.

Oikeuden saatavuus Oikeuden saatavuudella tarkoitetaan kykyä ja mahdollisuutta saada oikeutta kokemilleen vääryyksille virallisten tai epävirallisten oikeusinstituutioiden kautta, esimerkiksi käsittelyllä tuomioistuimessa. Oikeuden saatavuudelle saattaa olla yhteiskunnissa useita esteitä.

Ihmiset eivät aina tiedä oikeuksistaan eivätkä mahdollisista ratkaisumekanismeista kohdatessaan kaltoinkohtelua. Myös itse oikeusjärjestelmä saattaa olla toimimaton eikä välttämättä edistä ihmisoikeuksien toteutumista.

Ihmisoikeusjärjestöt levittävät tietoa ihmisoikeuksista, kouluttavat tuomareita ja poliiseja, nostavat perusoikeuskanteita ja seuraavat tuomioiden toimeenpanoa.

Haastattelussa Phyllis Omido kertoo järjestönsä työstä sen varmistamiseksi, että ympäristön saastumisesta kärsineet ihmiset saisivat oikeutta Keniassa. Myös Yussuf Bashirin johtama Haki na Sheria -järjestö toimii oikeusvaltion vahvistamiseksi Keniassa.

Bangladeshin tilanteesta kertoo Adilur Rahman Khan, jonka järjestö Odhikar on vuosikausia dokumentoinut ihmisoikeusloukkauksia ja raportoinut niistä.

Terveellisen ympäristön puolesta — Phyllis Omido, Kenia

”

Pahinta oli, että tehtaalle annettiin toimilupa, vaikka viranomaiset ja hallinto tiesivät että tehdas tulisi sairastuttamaan siellä työskentelevät ja sen lähellä asuvat.”

Vuonna 2009 kolmevuotiaalla pojallani todettiin lyijymyrkytys. Siitä lähtien olen tehnyt työtä ympäristöoikeuksien toteutumisen puolesta. Työskentelin tuolloin Owino Uhurun alueella Mombasassa metallisulattamossa, jonka päästöt aiheuttivat poikani sairastumisen.

Olin raivoissani poikani puolesta. Hän sairastui, koska oli joskus mukanani toimistolla. Ajattelin myös tehtaan lähialueen tilannetta: miten kävisi kaikkien niiden, jotka asuivat aivan tehtaan vieressä ja joivat läheisestä joesta?

Esimerkki omalta äidiltä

Kasvoin Länsi-Keniassa, jossa elimme luonnon keskellä. Emme koskaan ostaneet torilta hedelmiä. Avokadot, ananakset ja guavat kasvoivat ympärillämme puissa. Meillä ei ollut sähköä, vesi haettiin joesta ja maissi grillattiin tulella.

Äitini oli vahva hahmo kotipiirissäni. Isäni ei pitänyt siitä. Äitini onnistui esimerkiksi ostamaan auton ennen isääni, mutta isäni kielsi häntä käyttämästä sitä, koska ajaminen ei sopinut naisille. Tästä syystä opin jo nuorena nousemaan vastarintaan ja puolustamaan toisia. Puolustin aina äitiäni ja sisaruksiani.

Uskon, että tästä johtuen tuntui luontevalta ryhtyä puolustamaan metallisulattamon vaarantamaa yhteisöä. Sanoa, että tämä on väärin eikä näin voi jatkua.

Kaunis ja haavoittuvainen Mombasa

Päädyin Mombasaan opiskelemaan kauppatieteitä. Mombasaa on siunattu runsailla luonnonvaroilla, mutta valtaosa ihmisistä on silti kouluttamattomia ja siksi köyhiä ja haavoittuvia.

Monet ovat olleet riippuvaisia turismista, mutta elinkeino on romahtanut terroristihyökkäysten vuoksi. Tämän jälkeen teollisuus on kasvanut nopeasti ja investointeja virtaa alueelle koska satama on lähellä.

Totuus metallisulattamon vaaroista

Aloitin työt metallisulattamossa vuonna 2009. Aistin heti, ettei kaikki ollut kunnossa. Ensimmäiseksi pistin merkille savun ja

höyryn valtavan määrän. Toiseksi happosateen, joka tippui savupiipuista. Vaikka tein toimistötyötä, aloin yskiä mustaa limaa.

Ei ehtinyt kulua kauan kun poikani sairastui. Sairaalassa tutkittiin onko kyseessä malaria, lavantauti, ruokamyrkytys tai HIV. Työni kautta tuntemani virkamies kysyi minulta oliko lyijymyrkytystä tutkittu. Hän osasi epäillä myrkytystä koska tiesi, että metallisulattamo on ihmisille hengenvaarallinen.

Näin metallisulattamon vaarallisuus selvisi minulle. Pahinta oli, että tehtaalle annettiin toimilupa, vaikka viranomaiset ja hallinto tiesivät että tehdas tulisi sairastuttamaan siellä työskentelevät ja sen lähellä asuvat.

Pelko työpaikkojen puolesta

Aloitimme työn oikeuksiemme puolesta testaamalla lyijypitoisuudet muutamalta ihmiseltä, jotka asuivat alueella. Näin pystyimme todistamaan tehtaan saastuttavuuden.

Alussa yhteisön mielipiteet olivat jakautuneet. Oli vaikeaa vakuuttaa, että tarkoituksemme oli yrittää suojella yhteisöä. Monet olivat huolissaan työpaikoistaan ja palkoistaan, joilla ruokkia perheensä. Kun aikaa kului, nähtiin kuinka lapset sairastuivat, vaimot saivat keskenmenoja ja lopulta eräs poika kuoli tehtaassa. Tämän jälkeen kaikki alkoivat vihdoin ajatella terveyttään.

Oikeus puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön

Alussa en tiennyt mitään ihmisoikeuksista, enkä tiennyt tekeväni ihmisoikeustyötä. Kun Human Rights Watchin työntekijä kertoi minun tekevän ihmisoikeustyötä, vastasin: Ei, sitä minä en tee.

Keniassa hallitus pitää aktivisteja kehityksen ja hallituksen vastaisina, epäisänmaallisina länsimaiden nukkeina. Ajattelin, että ihmisoikeudet ovat huono juttu, enkä halunnut olla tekemisissä aiheen kanssa.

Maan johtajia syytettiin kansainvälisessä rikostuomioistuimessa vuoden 2007 vaalien jälkeisistä väkivaltaisuuksista. Koska ihmisoikeusliike oli aktiivisesti pyrkinyt tuomaan rikokset julki ja vaikuttamaan siihen, että vastuulliset asetettaisiin syytteisiin, maan johto alkoi mustamaalaamaan ihmisoikeusaktivisteja voimakkaasti.

Esimerkiksi kahden järjestön, Muhurin ja Haki African, toiminta on vaikeutunut, koska valtio väittää niiden tukevan terrorismia. Tosiasiassa järjestöt vastustavat poliisin harjoittamaa väkivaltaa ja laittomia teloituksia, joiden uhreina on ollut myös lapsia.

Työmme alussa en myöskään tiennyt, että YK:lla on ihmisoikeusmekanismeja, joihin olisi mahdollista turvautua. Tiesin ainoastaan, että perustuslakimme antaa meille oikeuden puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön sekä oikeuden kokoontua ja ilmaista mielipiteemme.

§

Every person has the right to a clean and healthy environment, which includes the right:

a) to have the environment protected for the benefit of present and future generations through legislative and other measures, particularly those contemplated in Article 69; and

b) to have obligations relating to the environment fulfilled under Article 70.

Art. 42. Constitution of Kenya, 2010

Center for Justice, Governance and Environmental Action (CJGEA)

Maa: Kenia

Perustamisvuosi: 2009

Työn fokus: kestävän kehityksen ja ympäristökysymykset huomioivan hallinnon edistäminen sekä tietoisuuden lisääminen

Hengenvaarallinen teollisuus kuriin

Oikeus puhtaaseen elinympäristöön ei toteudu jos teollisuuden lyijypäästöt sairastuttavat. Phyllis Omidon vuonna 2009 perustama Center for Justice, Governance and Environmental Action (CJGEA) on työskennellyt Kenian rannikolla Mombasassa saastuttavan teollisuuden pysäyttämiseksi.

Köyhän asuinalueen viereen perustettu lyijysulattamo Owino Uhurun alueella on aiheuttanut vakavia terveyshaittoja tuhansille lähiasukkaille ja tehtaan työntekijöille. Ainakin kolme työntekijää on kuollut lyijymyrkytykseen ja tehdas on saastuttanut paikallisyhteisön ympäristön. Työntekijöiden mukaan heille ei annettu riittäviä suojavarusteita. Tehtaalta vuotanut jätevesi valui 50 metrin päässä sijaitsevan köyhän asuinalueen läpi, jossa asukkaat käyttivät sitä talousvetenä.

Vaikka ympäristöviranomaiset selvittivät lyijysulattamon terveysvaikutuksia jo 2009, tehdas sai jatkaa toimintaansa. Yhdessä paikallisyhteisön asukkaiden kanssa CJGEA jatkoi kampanjointiaan tehdasta vastaan ja onnistui saamaan laajaa mediahuomiota Keniassa. Tehdas suljettiin lopulta alkuvuonna 2014.

CJGEA on yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa nostanut joukkokanteen, jossa he vaativat korvauksia Kenian valtiolta ja tehtaan johdolta. Entiset työntekijät ja paikallisyhteisön kolmetuhatta asukasta hakevat korvauksia tehtaan aiheuttamista kuolemista ja vakavista terveyshaitoista. Heidän mukaansa valtio ja viranomaiset epäonnistuivat tehtävässään selvittää tehtaan haittavaikutukset ennen sen perustamista. Kenian perustuslain mukaan jokaisella on oikeus puhtaaseen ja terveelliseen ympäristöön.

KIOSin tuella CJGEA on kouluttanut kenialaisia toimittajia käsittelemään puhtaaseen ympäristöön ja terveyteen liittyviä oikeuksia. Koulutukseen osallistuneet Kenya Television Network -kanavan toimittajat tekivät dokumenttiohjelman Mombasan ympäristörikoksista. Ohjelma herätti paljon keskustelua Keniassa. Tämän jälkeen Kenian terveysviranomaisten oli pakko aloittaa asukkaiden terveydentilan ja veren lyijypitoisuuksien testaus, vaikka he olivat aiemmin kieltäytyneet tekemästä niitä. Kenian yleinen syyttäjä tutkii tapausta voidakseen asettaa Owino Uhurun lyijytehtaan omistajat syytteeseen. Tapauksen aiheuttaman kohun jälkeen Kenian viranomaiset ovat päätyneet sulkemaan 17 metallisulattamoa eri puolilla Keniaa.

Vuonna 2015 Phyllis Omido palkittiin arvostetulla Goldman Environmental Prize -ympäristöpalkinnolla työstään Owino Uhurun slummien asukkaiden hyväksi.

Väkivallan uhkaa, oikeusprosesseja ja tehtaan sulkeminen

Vuonna 2011 asemiehet yrittivät tappaa minut, mutta selvisin täpärästi. Hyökkäyksen jälkeen olin niin peloissani, etten juuri uskaltanut lähteä kotoani. Lopetin metallisulattamoa vastaan kampanjoinnin vuoden ajaksi.

Seuraavana vuonna kuitenkin jatkoin. Suunnittelimme mielenosoitusta ja minut pidätettiin. Minua kohdeltiin kuin rikollista. Pahinta oli kuitenkin pitkä oikeusprosessi. Minua syytettiin väkivaltaan yllyttämisestä ja luvattoman kokoontumisen järjestämisestä. Poliisi antoi väärän todistuksen. Kun syytteistä lopulta luovuttiin, olin itsekin valmis luovuttamaan. En halunnut enää jatkaa.

En voinut kuitenkaan lopettaa ennen kuin yhteisön jäsenet saisivat oikeutta. Oikeusprosessin aikana monet heistä heräsivät kukonlaulun aikaan, jotta ehtisivät aamulla kävellä puolentoista tunnin matkan oikeustalolle seuraamaan kuulemistani.

Lopulta yhteisö alkoi puhua yhdellä äänellä. Kun kampanjoimme viimeistä kertaa, kaikki työntekijät olivat jättäneet metallisulattamon. He olivat jääneet yksin sairaalalaskuineen, kaikki olivat sairaita, eikä kukaan enää puolustanut tehdasta. Kun viranomaiset lopulta sulkivat tehtaan pysyvästi, se oli paras hetkemme. Kaikki se kärsimys oli ollut jonkun arvoista. Sinä iltana valvoimme ja juhlimme.

Työ ympäristön ja ihmisoikeuksien puolesta jatkuu

Taistelumme aikana perustimme järjestön Center for Justice, Governance and Environmental Action (CJGEA). Samalla kun olemme tehneet työtä, jotta oikeus puhtaaseen ympäristöön toteutuisi, olemme tehneet työtä naisten oikeuksien, taloudellisten oikeuksien ja tiedon saatavuuden puolesta.

Juuri nyt teemme yhteistyötä koulujen kanssa ja opetamme lapsille ympäristöasioita ja ihmisoikeuksia. Vaikka kuinka vaikuttaisimme tämän päivän aikuisiin, kymmenen vuoden päästä tämän päivän lapset johtavat ympäristö- ja terveysvirastoja.

Seuraavan kymmenen vuoden aikana haluaisin myös nähdä Kenian ympäristöliikkeiden vaikuttavan politiikkaan ja säännöksiin kaivosteollisuuden ympärillä, niin että liiketoiminnan ja paikallisten ihmisten edun välinen ristiriita vähenisi. Ympäristökysymyksissä oikeutta tiedon saatavuuteen ja ihmisten tosiasiallista osallisuutta pitää parantaa.

Mielestäni Owino Uhurun tapaus on osoittanut, että me pystymme taistelemaan ja me pystymme voittamaan. K

Pelon kanssa ei voi elää — Yussuf Bashir, Kenia

”

Täytyy olla absoluuttinen usko siihen, että tavoitteemme ovat oikeat. Olemme paikalla taistelemassa yhteisöjen oikeuksista emmekä tyydy vähempään.”

Nimeni on Yussuf Bashir. Olen syntynyt Garissassa, Pohjois-Keniassa. Garissa on lähellä Somalian rajaa ja sen asukkaat pääasiassa somaleja. Maiden välinen raja on tavallaan vain kuvitteellinen viiva. On sattumaa, että jotkut meistä syntyivät somalialaisiksi ja toiset kenialaisiksi.

Ennen Syyrian sotaa, Garissassa sijaitseva Dadaab oli maailman suurin pakolaisleiri. Garissa on ilmastoltaan ankara paikka. Ihmiset ovat pääasiassa paimentolaisia. Kenian hallitukset toinen toisensa jälkeen ovat laiminlyöneet alueen kehittämisen.

Se on silti kaunis paikka, jossa ihmiset ovat ylpeitä itsestään ja kulttuuristaan.

Pelko on kaikkialla

Lapsuuteni oli lähes kuin kenen tahansa, onnellinen ja täynnä jännittäviä asioita. Pohjois-Keniassa kasvaneena, on kuitenkin yksi erityinen asia, jonka muistan: se on pelko. Viranomaisten pelko, hallituksen pelko, poliisin pelko, armeijan pelko. Se oli kaikkialla varttuessani.

Pelko johtuu Pohjois-Kenian historiasta. Alueen turvallisuustilanne on huono. Ääriliikkeet ovat tehneet lukuisia terrori-iskuja. Samaan aikaan viranomaiset käyttävät globaalia terrorismin vastaista sotaa tekosyynä ihmisten oikeuksien polkemiseksi.

Garissan asukkaista tuntuu, että hallitus on olemassa vain heidän ahdistelemistaan varten. Ihmiset ovat omaksuneet ajatuksen, että mitä alistetummalta näyttää, sitä tyytyväisempi hallinto varmaankin on. Että esimerkiksi poliisi haluaa, että katsot maahan etkä silmiin.

Minun piti tehdä suunnitelma miten poistaa pelko elämästäni. Pelon kanssa ei voi elää. Se sumentaa arviointikyvyn ja kyvyn tehdä päätöksiä. Uskon, että pelon tunne johdatti minut opiskelemaan lakia.

Uusi perustuslaki tuo resursseja pohjoiseen ja johti järjestön perustamiseen

Kuulin ihmisoikeuksista ensimmäisen kerran koulussa. Ymmärsin, että on olemassa ajattelutapa, joka ei vastannut lainkaan tilannetta missä itse elin eli sitä ympäristöä, jossa ihmisoikeusloukkauksia

tapahtui koko ajan. Opin, että on mekanismeja joiden tarkoitus on varmistaa, että ihmisoikeusloukkaukset loppuvat.

Ihmisoikeuksissa puhutaan tasa-arvosta ja syrjimättömyydestä, mikä tuntuu välittömästi järkeenkäyvältä, mutta sitten ajattelet – hetkinen, eihän näin tapahdu todellisuudessa. Ihmisoikeudet ovat vastaus juuri siihen kaipuuseen, siihen pelkoon, joka minulla oli ja jota olen yrittänyt poistaa elämästäni. Sain suunnan elämälleni. Päätin, että haluan lukea lakia ja olla osa ihmisoikeusliikettä.

Keniassa järjestettiin kansanäänestys uudesta perustuslaista vuonna 2010. Uusi perustuslaki on todella edistyksellinen. Siinä puhutaan syrjäytetyistä pohjoisen paimentolaisista sekä resursseista, joita ohjattaisiin paikallishallinnolle ja joilla pidettäisiin huolta pohjoisenkin tarpeista. Tämä vetosi meihin ja minä ja kuusi muuta aloitimme kansalaisvalistuksen kansanäänestyksen merkityksestä Garissassa.

Puheluita, kouluttamista ja oikeusjuttuja

Tänä päivänä olen asianajaja ja Haki na Sheria -järjestön toiminnanjohtaja. Haki na Sheria on nuorten perustama ihmisoikeusjärjestö, joka toimii Garissassa.

Järjestön nimi on swahilia ja tarkoittaa oikeudet ja oikeusvaltio. Tavoitteenamme on, että laki takaisi ihmisoikeuksien toteutumisen myös Garissassa. Toisin sanoen se mitä laki sanoo, toteutuisi myös käytännössä.

Toimintamme voi jakaa kolmeen alueeseen. Ensinnäkin seuraamme, että lääninhallinto käyttää resursseja alueen kehittämiseksi niin kuin laissa sanotaan. Toiseksi annamme ilmaista oikeusapua köyhille yhteisön jäsenille. Kolmanneksi kampanjoimme kidutusta, laittomia pidätyksiä ja teloituksia vastaan.

Tyypillisenä päivänä herään aamulla ja saan raportteja siitä keitä yhteisön jäseniä poliisi on pidättänyt. Saatan soittaa paikalliselle poliisipäällikölle ja neuvotella. Tai valmistaudun menemään oikeuteen ajamaan juttua, jonka olen aloittanut. Tai saatan olla kouluttamassa; meillä on hanke, jossa kasvatamme yhteisöjen tietoisuutta heidän oikeuksistaan. Tavallisinta on se, että kuuntelen yhteisön jäsenen huolia ja suunnittelen lähdenkö hoitamaan asiaa puhelinsoitoilla vai viedäänkö asia oikeuteen.

> ”
>
> **Kuulin ihmisoikeuksista ensimmäisen kerran koulussa. Ymmärsin, että on olemassa ajattelutapa, joka ei vastannut lainkaan tilannetta missä itse elin eli sitä ympäristöä, jossa ihmisoikeusloukkauksia tapahtui koko ajan. Opin, että on mekanismeja joiden tarkoitus on varmistaa, että ihmisoikeusloukkaukset loppuvat.**

Alistetut eivät vaadi oikeuksiaan

Haasteita tulee vastaan työssämme joskus kasapäin. Voi olla, että järjestämme koulutuksen ja yhteisön jäsenet eivät tulekaan paikalle. Poliisi pidättää yhden työntekijöistämme tai terrori-isku tapahtuu.

Voisi sanoa, että suurimmat haasteet liittyvät juuri terrorismiin ja siihen, miten Kenian turvallisuusjoukot reagoivat siihen.

Silti joskus tuntuu, että vaikein osa työtäni on kuitenkin juuri ne ihmiset, joiden oikeuksia yritän ajaa. Alistaminen jättää jäljen ihmisiin. Se tekee heistä pelokkaita. Se tekee heistä itsekkäitä. Alistetut

ihmiset eivät tee rationaalisia pitkäntähtäimen päätöksiä, joita haluaisin heidän tekevän. Jonain päivänä he ovat rinnallasi valmiina toimimaan ja seuraavana he saattavat tehdä täyskäännöksen.

Siksi tässä työssä täytyy olla todella määrätietoinen. Täytyy olla absoluuttinen usko siihen, että tavoitteemme ovat oikeat. Olemme paikalla taistelemassa yhteisöjen oikeuksista emmekä tyydy vähempään.

Usein tilanteet ovat kaoottisia etkä tiedä mihin tietoon voit luottaa. Esimerkiksi kun kuulet, että 40 ihmistä on pidätetty. Se on helposti pelottava tilanne.

Haki na Sheria Initiative

Maa: Kenia

Perustamisvuosi: 2010

Työn fokus: oikeusavun antaminen köyhille, budjettiseuranta sekä kampanjointi kidutusta, laittomia pidätyksiä ja teloituksia vastaan

Oikeutta kidutuksen uhreille

Garissa Kenian koillisosassa lähellä Somalian rajaa on turvatonta ja epävakaata seutua. Vuonna 2010 perustettu Haki na Sheria Initiative on ainoita siellä toimivia ihmisoikeusjärjestöjä.

Kenian koillisosa on ollut marginalisoitunutta aluetta jo siirtomaa-ajoista lähtien. Kenian itsenäisyyden aikana ihmisoikeusloukkaukset ja rankaisemattomuus ovat olleet siellä arkipäivää. Siitä lähtien kun Kenia lokakuussa 2008 lähetti joukkojaan Somaliaan taistelemaan terroristijärjestö al-Shabaabia vastaan, turvallisuustilanne myös Kenian puolella rajaa on heikentynyt entisestään. Terrorismin vastaisen sodan varjolla Kenian poliisi ja armeija ovat syyllistyneet omien kansalaistensa raiskauksiin, pahoinpitelyihin, mielivaltaisiin pidätyksiin, ryöstelyyn ja omaisuuden tuhoamiseen sekä epäinhimilliseen ja alentavaan kohteluun. Usein uhriksi joutumiseksi on riittänyt se, että on etniseltä taustaltaan somali.

KIOSin tuella Haki na Sheria -järjestö on edistänyt alueen asukkaiden tietoutta oikeuksistaan ja siitä, miten ihmisoikeusloukkausten uhrit voivat hakea apua. Järjestö avusti kidutuksen uhreja nostamaan joukkokanteen, jossa he vaativat Kenian valtiolta korvauksia kokemistaan ihmisoikeusloukkauksista. Uhrit joutuivat marraskuussa 2012 Garissassa Kenian armeijan laittoman operaation kohteeksi. Syyskuussa 2016 tuomioistuin määräsi Kenian valtion maksamaan neljälle seitsemästä uhrista rahallisia korvauksia sotilaiden aiheuttamasta kivusta ja särystä. Oikeuden mukaan armeijan julmuudet rikkoivat uhrien perusvapauksia, mukaan lukien kidutuksen kieltoa. Oikeuden päätös oli tärkeä askel rankaisemattomuuden kulttuurin kitkemiseksi, sillä ensimmäistä kertaa Koillis-Kenian historiassa ihmisoikeusloukkausten uhreille määrättiin korvauksia heihin kohdistuneista rikoksista.

KIOSin tukemassa hankkeessa on myös perustettu ihmisoikeusverkosto, johon kuuluu paikallisia ruohonjuuritason järjestöjä. Verkoston jäsenet ovat saaneet koulutusta, ja ne ovat järjestäneet kylissä kiertäviä teatteriesityksiä, joiden avulla asukkaille on kerrottu perustuslain takaamista oikeuksista. Yhteisöjä on kannustettu osallistumaan paikalliseen päätöksentekoon myös radio-ohjelmien välityksellä.

Tai että 147 ihmistä on tapettu terrorihyökkäyksessä yliopistolla. Okei, tämän tiedämme. Istummeko alas ja suremme, että kaikki on ohi? Vai mietimmekö mitä voimme tehdä seuraavaksi? Tällaista luonnetta tarvitaan – täytyy olla se, joka saa muut pysymään liikkeessä.

Somalit syntipukkeina

Jos Keniassa tapahtuu terrori-isku, ensimmäinen asia mitä ajattelet on: oliko tekijä somali? Onko minun tunnettava, että olen vastuussa tämän somalimiehen teoista?

Seuraavaksi ajattelet miten muut kenialaiset reagoivat. Mikä on Kenian turvallisuusjoukkojen reagointi? Miten ihmiset reagoivat bussissa? Joku varmasti huutaa: ”Mikä teitä oikein vaivaa?” Jääkö reaktio huuteluihin vai tuleeko mellakoita?

§

Ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista julmasti, epäinhimillisesti tai alentavasti.

5. artikla, Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Diplomatialla tuloksia

Tässä työssä tarvitaan lisäksi diplomatiaa. Vierailimme hiljattain poliisipäällikön luona, joka suhtautui meihin hyvin vihamielisesti. Aloitin kehumalla kuinka hän tekee hienoa työtä ja on aina kartalla tärkeissä turvallisuusasioissa. Sen jälkeen kerroimme, että eräs henkilö on ollut pidätettynä kaksi päivää, vaikka lain mukaan vangittuna voi pitää vain vuorokauden. Seuraavaksi toimme pidätetyn miehen isän sisään juttelemaan asiasta ja saimme henkilön lopulta vapautettua.

Ei kehitystä ilman ihmisoikeuksia

Joskus ihmisoikeuspuolustajien herjataan olevan ”anti-development” eli kehitystä vastaan. Se on vain joidenkin tapa luoda eripuraa ihmisoikeustoimijoiden ja yhteisöjen välille. Kukaan kansalaisyhteiskunnan parissa työskentelevä ei sanoisi niin.

Itse en näe, että kehityksen, köyhyyden vastaisen työn, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien välillä olisi merkittävää eroa. Ne ovat yksi ja sama asia. Teitä ja tehtaita voidaan rakentaa, mutta mitä tapahtuu jos ihmiset työskentelevät tehtaassa huonoin työehdoin eivätkä hyödy siitä? Kehitystä tapahtuu vasta, kun ihmisoikeuskysymyksiin puututaan ja ihmiset ymmärtävät vapautensa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Se vapauttaa ihmisten mahdollisuudet ja kyvyt. He pystyvät itse ajamaan asioitaan.

Hallitus kansan tukena

Toivon, että kymmenen vuoden päästä Garissassa ihmisoikeudet ovat todellisuutta. Että ne eivät ole luksusta vaan uusi normaali. Garissa tulee olemaan moderni kaupunki, korkeasti koulutettuine asukkaineen. Hallitus ei ole meidän ahdistelua varten, vaan meidän tukenamme. Terrorismi ja ääriliikkeet ovat poissa myös rajan toisella puolella Somaliassa.

Pelkoa ei enää ole. K

Tulevaisuus on demokratiaa ja ihmisoikeuksia — Adilur Rahman Khan, Bangladesh

Kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien tila toimia kapenee monissa maissa ympäri maailman. Bangladeshissa ei ole enää tilaa joka voisi kaventua. Kansalaisyhteiskunta on hyökkäyksen kohteena.”

Tasa-arvo, ihmisarvo ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus”. Näin Bangladeshin itsenäisyysjulistuksessa sanottiin, kun Bangladesh irtautui Pakistanista vuonna 1971. Tämän lupauksen puolesta bangladeshilaiset lähtivät itsenäisyyssotaan, tehdäkseen Bangladeshista demokraattisen valtion.

Näin tekivät myös omat vanhempani. Heillä todella oli unelma. Kasvoin lapsena perheessä, joka uskoi ihmisten oikeuksiin ja unelmoi paremmasta Bangladeshista.

Emme ole vielä nähneet tämän lupauksen toteutumista. Sen sijaan olemme nähneet armeijan tukemia hallituksia ja diktaattoreita. Tällä hetkellä meillä on autoritäärinen yksipuoluejärjestelmä, joka panee vankilaan sitä kritisoivat toisinajattelijat, kansalaisaktivistit ja journalistit.

Osallistuin itse demokratialiikkeeseen 1990-luvun alussa opiskelijana. Johdimme pääkaupungin Dhakan yliopiston opiskelija-aktiiveja kun kansa nousi kapinaan silloin hallinnutta kenraali Ershadia vastaan. Näin oma työni kansalais- ja poliittisten oikeuksien parissa alkoi.

Ihmisoikeusloukkaukset julki

Jatkaaksemme työtä demokratian puolesta perustimme Odhikarin vuonna 1994, kansainvälisen kuolemanrangaistuksen vastaisena päivänä. Odhikar on banglan kieltä ja tarkoittaa oikeuksia.

Kampanjoimme tahdonvastaisia katoamisia, laittomia teloituksia, kidutusta ja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan. Teemme myös työtä ilmaisun- ja yhdistymisvapauden puolesta. Meillä on erittäin aktiivinen ihmisoikeuspuolustajien verkosto.

Yritämme luoda ilmapiiriä, jossa ihmisoikeudet voisivat toteutua – tai niistä voitaisiin edes keskustella.

Julkaisemme kuukausittaista raporttia Bangladeshissa tapahtuvista ihmisoikeusloukkauksista. Siitä lähtien kun aloitimme raportin julkaisemisen kymmenisen vuotta sitten, hallitus on yrittänyt pysäyttää meidät.

Odhikar

Maa: Bangladesh

Perustamisvuosi: 1994

Työn fokus: ihmisoikeustilanteen seuranta sekä ilmaisu- ja sananvapauden edistäminen

Hallituksen vainon kohteena

Adilur Rahman Khan on bangladeshilainen ihmisoikeuspuolustaja, joka on palkittu lukuisilla kansainvälisillä ihmisoikeuspalkinnoilla. Hän toimii ihmisoikeusjärjestö Odhikarin pääsihteerinä ja on yksi sen perustajista. Adilur toimii myös Bangladeshin korkeimman oikeuden asianajajana ja oli vuosina 2001–2007 Bangladeshin apulaisoikeuskansleri.

Vuonna 1994 perustettu Odhikar on Bangladeshin johtavia ihmisoikeusjärjestöjä. Se kerää ja julkaisee tietoja ihmisoikeusloukkauksista. Odhikar työskentelee myös vähemmistöihin ja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan. Lisäksi se tekee vaalitarkkailua. Järjestön toimisto sijaitsee pääkaupungissa Dhakassa, mutta se toimii ympäri maata yli 500 kouluttamansa ihmisoikeuspuolustajan kautta.

Bangladeshin viranomaisten Odhikariin kohdistuva häirintä paheni vuonna 2013. Järjestö julkaisi raportin, jossa käsiteltiin poliisin tekemiä laittomia teloituksia sen hajottaessa islamistisen ryhmittymän mielenosoituksen toukokuussa 2015. Elokuussa 2013 Adilur Rahman Khan pidätettiin. Poliisi takavarikoi Odhikarin toimistolta tietokoneita ja dokumentteja, jotka sisälsivät arkaluontoista tietoa uhreista ja heidän perheistään. Myös järjestön johtaja Nasiruddin Elan pidätettiin 25 päiväksi. Hallitusta tukeva media käynnisti heitä ja raporttia vastaan mustamaalauskampanjan. Oltuaan pidätettynä 62 päivää Adilur vapautettiin takuita vastaan. Tämän jälkeen Bangladeshin viranomaiset ovat kuitenkin jäädyttäneet Odhikarin pankkitilit, eikä henkilökunnalle ole pystytty maksamaan palkkoja. Häirinnän ja uhkailun seurauksena koko järjestön tulevaisuus on vaakalaudalla. Viimeisin juonenkäänne järjestöön kohdistuvassa vainossa on tekaistut rahanpesusyytteet.

KIOS aloitti yhteistyön Odhikarin kanssa vuonna 2010. Työn keskiössä on ollut ihmisoikeusloukkausten dokumentointi, naisten oikeuksien edistäminen ja Odhikarin ihmisoikeuspuolustajien verkoston vahvistaminen.

Naisiin kohdistuva väkivalta on Bangladeshissa yleistä ja usein hyvin julmaa, kuten happohyökkäykset, joissa naisen kasvoille heitetään syövyttävää happoa. Usein väkivallan tekijä löytyy oman perheen sisältä tai lähisukulaisten piiristä. KIOSin tukemissa hankkeissa on dokumentoitu ja tilastoitu naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Hankkeissa on koulutettu Odhikarin naispuolisia ihmisoikeuspuolustajia, jotta nämä voisivat auttaa naisia, jotka ovat kokeneet väkivaltaa. Viranomaistapaamisten avulla on pyritty löytämään keinoja vähentää naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lisätä tietoisuutta aiheesta.

KIOSin tuella Odhikar on myös tehnyt varjoraportin YK:lle Bangladeshin ihmisoikeustilanteesta.

Siksi olemme tänä päivänä tarkkailun ja vainon kohteena. Emme ole olleet minkään hallituksen suosiossa, mutta tällä hetkellä painostus on äärimmäistä.

Arvostelijat hyökkäyksen kohteena

Maailmalla puhutaan, että kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien tila toimia kapenee monissa maissa ympäri maailman. Bangladeshissa ei ole enää tilaa joka voisi kaventua. Kansalaisyhteiskunta on hyökkäyksen kohteena.

Ihmiset, joilla on hallituksen linjasta poikkeavia mielipiteitä, eivät voi ilmaista niitä kovin vapaasti. Toisinajattelijat ovat vankilassa, journalistit ovat vankilassa. Minäkin olin vankilassa!

§

Jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta.

19. artikla, Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

Odhikarin dokumentaation mukaan Bangladeshissa on vuoden 2009 jälkeen kadonnut tahdonvastaisesti 250 ihmistä ja yli 1 200 ihmistä on tapettu. Näiden katoamisten ja murhien taustalla ovat hallituksen useat turvallisuusjoukot ja salaiset poliisit. Pidätysten yhteydessä kidutus on yleistä. Naisten oikeuksien toteutuminen ei etene, koska ei ole poliittista tahtoa puuttua asiaan.

Hallitus käyttää informaatioteknologialakia keinona hiljentää ne, jotka kritisoivat sitä. Ihmisoikeuspuolustajien lisäksi monen mediatalon toiminta on ajettu alas. Lisäksi hallitus kontrolloi kansalaisyhteiskuntaa jäädyttämällä sen varoja. Odhikar ei ole päässyt käsiksi ulkomailta saamaansa rahoitukseen vuoden 2014 jälkeen.

Nykyinen hallitus on vallassa ilman kansan mandaattia. Kaikki muut puolueet boikotoivat vuoden 2014 vaaleja massiivisen vaalipetoksen vuoksi. Siksi he estävät kaikki yritykset vakiinnuttaa ihmisoikeuksia maahamme. He ajattelevat, että ihmisoikeudet on sana, joka tekee heistä haavoittuvan.

Nykyinen hallituksemme on kyllä perustanut kansallisen ihmisoikeuskomission. Se on kuitenkin vain vallanpitäjien oma äänitorvi. Poliisivoimistammekin on tullut poliittinen toimija ja heidän tehtävänsä on ottaa toisinajattelijat kiinni. Muutkaan instituutiot, kuten oikeuslaitos, eivät ole enää itsenäisiä.

Tuki muilta mailta puuttuu

Bangladesh on siis tilanteessa, jossa demokratia pitäisi palauttaa maahan. Vain demokratia voi tuoda ihmisoikeudet ja oikeusvaltion bangladeshilaisille.

Tähän taisteluun tarvitsemme muiden demokratioiden tukea. Vaikeaa ihmisoikeustyöstämme tekee kuitenkin se, että maan hälyttävästä tilanteesta huolimatta Bangladesh harvoin osuu kansainvälisen yhteisön tutkaan huomion keskipisteeksi.

Päinvastoin Bangladesh valittiin kolmannen kerran YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi. Voitteko kuvitella?

Valitettavasti kukaan ei kysy miten teillä, turvallisuusneuvoston jäsenellä, voi olla niin huono ihmisoikeustilanne maassa. Miksi 250

kadonnutta? Miksi 1200 on tapettu? Miksi niin monta toisinajattelijaa, tv-kanavan omistajaa ja toimittajaa on vankilassa?

Entä Euroopan Unioni? Bangladeshilla ja EU:lla on omat kahdenväliset sopimuksensa. EU:n artikla 1 puhuu demokratiasta ja ihmisoikeuksista. Näiden artiklojen ei tulisi pölyttyä hyllyssä, vaan demokratioiden tulisi käyttää niitä.

Puun ja kuoren välissä

Pönkittääkseen valta-asemaansa, Bangladeshin hallitsijat sanovat olevansa ainoa voima, joka voi taistella maan islamistista ääriliikkeitä vastaan. He siis käyttävät terrorismin vastaista sotaa tekosyynään.

Olet joko hallituksen tai islamistien puolella. Jopa kansalaisjärjestöjen pitäisi valita liittolaisensa näistä kahdesta. Hallitus käyttää tätä islamistiongelmaa pidätelläkseen länsimaita puuttumasta maan hälyttävään demokratia- ja ihmisoikeusvajeeseen.

> ”Vaikeaa ihmisoikeustyöstämme tekee se, että maan hälyttävästä tilanteesta huolimatta Bangladesh harvoin osuu kansainvälisen yhteisön tutkaan huomion keskipisteeksi. Päinvastoin Bangladesh valittiin kolmannen kerran YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi.”

Uhkana epävakaus

Bangladeshilaiset ovat sitkeää tekoa. He ovat onnistuneet vähentämään köyhyyttä kovalla työllä ja ruohonjuuritason innovaatioilla. Maasta lähtee vuosittain satoja tuhansia siirtotyöläisiksi ja he lähettävät kotiin rahaa.

Jos asiat jatkuvat tällä tavalla Bangladeshista tulee epävakaa. Ja kukaan ei halua nähdä sitä. Ilmastonmuutoksen takia suuri pala maata etelässä tulee jäämään merenpinnan alle. Pohjoinen taas kärsii kuivuudesta, koska Intia rakentaa jokien varrelle patoja. Jos Bangladeshin 160 miljoonaa asukasta lähtevät liikkeelle, siitä syntyy vielä monenlaisia tilanteita.

Taistelu jatkuu

Parasta työssäni ovat hetket, jolloin saamme mobilisoitua ihmisiä – kun he lähtevät liikkeelle vaatimaan oikeuksiaan. Silloin pystymme viemään työtämme eteenpäin ja haastamaan tehdyt julmuudet.

Olen edelleen erittäin optimistinen. Tulevaisuus kuuluu ihmisoikeusliikkeelle. Tulevaisuus on niiden, jotka jaksavat taistella. Bangladeshin tulevaisuus tulee olemaan hyvä ihmisoikeuksien ja demokratian kannalta.

Pyydän, että tuette taisteluamme. Ja jos minua ei enää ole, tukekaa ystäviämme.

Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS vahvistaa ihmisoikeuksien toteutumista tukemalla kansalaisyhteiskunnan työtä kehittyvissä maissa. Tuki kanavoidaan pääasiassa kuuteen fokusmaahan Etelä-Aasiassa ja Itä-Afrikassa.

KIOS toimii Suomessa ainutlaatuisella tavalla ohjaamalla tukea suoraan kehittyvien maiden kansalaisjärjestöjen suunnittelemiin ja toteuttamiin ihmisoikeushankkeisiin.

KIOSin toiminnan lähtökohtana ovat ihmisoikeudet siinä muodossa kun ne ovat määritelty Yhdistyneiden kansakuntien sekä Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksissa ja -asiakirjoissa. Lisäksi toiminnassa otetaan huomioon muut alueelliset ihmisoikeussopimukset, ja vuosiksi 2016–2030 laadittu YK:n kehitysohjelma.

KIOSin tukemissa hankkeissa ihmisoikeuksien toteutumista vahvistetaan esimerkiksi ihmisoikeuskoulutuksen sekä -tiedotuksen, kampanjoinnin, ihmisoikeustilanteen monitoroinnin ja dokumentoinnin, vaikuttamistyön sekä oikeusavun keinoilla.

KIOS tukee järjestöjen ihmisoikeustyötä

KIOS keskittää tukensa pääasiassa kuuteen fokusmaahan tai -alueeseen. Itä-Afrikassa työtä tuetaan Keniassa, Ruandassa ja Ugandassa. Etelä-Aasiassa KIOS kanavoi tukensa Nepaliin ja Sri Lankaan sekä pakolaisuudessa toimiville tiibetiläisille ihmisoikeustoimijoille.

Joitain KIOSin pitkäaikaisia kumppanijärjestöjä tuetaan myös Bangladeshissa, Burundissa, Etiopiassa sekä Pakistanissa, joissa KIOS aikaisemmin toimi aktiivisemmin.

Esimerkiksi vuosina 2013–2015 säätiö rahoitti 150 kansalaisjärjestön hanketta kaiken kaikkiaan 3 698 056 eurolla.

KIOS painottaa ihmisoikeuspuolustajien ja -järjestöjen kansallisen ja alueellisen yhteistyön edistämistä. Yhteistyö voi tuottaa uusia ideoita ja levittää toimintamalleja, joita voidaan soveltaa myös maiden rajojen yli. Yhteistyöllä voidaan vahvistaa osaamista, verkostoja ja turvallisuutta.

”

KIOS keskittää tukensa pääasiassa kuuteen fokusmaahan tai -alueeseen. Itä-Afrikassa työtä tuetaan Keniassa, Ruandassa ja Ugandassa. Etelä-Aasiassa KIOS kanavoi tukensa Nepaliin ja Sri Lankaan sekä pakolaisuudessa toimiville tiibetiläisille ihmisoikeustoimijoille."

Uganda
Hankkeita vuosina: 2003–2016
Rahoitus yhteensä: 1 412 617 €
Hankkeita yhteensä: 44

Kenia
Hankkeita vuosina: 2003–2016
Rahoitus yhteensä: 1 849 904 €
Hankkeita yhteensä: 46

Nepal
Hankkeita vuosina: 1999–2017
Rahoitus yhteensä: 1 068 595 €
Hankkeita yhteensä: 28

Ruanda
Hankkeita vuosina: 2000–2016
Rahoitus yhteensä: 352 053 €
Hankkeita yhteensä: 10

Alueellinen yhteistyö
Hankkeita vuosina: 2006–2016
Rahoitus yhteensä: 922 392 €
Hankkeita yhteensä: 16

Sri Lanka
Hankkeita vuosina: 2002–2017
Rahoitus yhteensä: 658 399 €
Hankkeita yhteensä: 15

KIOS Suomessa

Suomessa KIOSin tavoitteena on kertoa kehittyvien maiden ihmisoikeustilanteesta ja ihmisoikeuspuolustajien työn merkityksestä. Lisäksi tehdään laajempaa ja pitkäjänteisempää vaikuttamistyötä ihmisoikeuspuolustajien työtä tukevien toimintamallien kehittämiseksi myös osana Suomen ulko- ja kehityspolitiikkaa ja siihen liittyviä aloitteita.

KIOS on suomalaisten kansalaisjärjestöjen perustama

KIOSin toiminnassa ja sen hallituksessa ovat mukana 11 suomalaista ihmisoikeus- ja kehityskysymysten parissa toimivaa kansalaisjärjestöä: Amnesty International Suomen osasto, Ihmisoikeusliitto, Kepa, Kirkon ulkomaanapu, Pakolaisapu, Suomen Rauhanpuolustajat, Suomen Sadankomitealiitto, Suomen YK-liitto, UN Women, Unicef ja Vammaiskumppanuus. KIOS perustettiin vuonna 1998 näiden järjestöjen yhteistyönä ja perustajajärjestöt ovat edelleen edustettuina säätiön hallituksessa.

KIOS saa toiminnalleen rahoitusta Suomen ulkoministeriön kehitysyhteistyövaroista.

Parempi maailma vaatii edelleen ihmisoikeustyötä

”Minulla on unelma, että jonain päivänä tämä kansakunta nousee ja elää todeksi perustuslakinsa vakuutuksen: ’Me pidämme totuutena ja luonnollisena, että kaikki ihmiset on luotu tasa-arvoisiksi.’”

— Martin Luther King

Yhdysvaltalaisen ihmisoikeuspuolustaja Martin Luther Kingin sanat ovat historialliset ja niiden seuraukset ovat laajalti tunnetut. Afroamerikkalaisten ihmisoikeudet tunnustettiin Kingin ja hänen kanssaan työskennelleen ihmisoikeusliikkeen työn tuloksena 1960-luvulla. Ihmisoikeuksien eteneminen ja edistäminen eivät ole selviö, kuten monet jokapäiväiset uutiset osoittavat.

Tämä julkaisu on pyrkinyt havainnollistamaan sitä, millaisia haasteita ihmisoikeustyöllä on kehittyvissä maissa ja miten vaikeuksia voidaan ylittää. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on monella tavoin kehityksen perusta. Ihmisoikeuksien tunnistaminen ja tunnustaminen saavat ihmiset ymmärtämään, ettei ketään saa kohdella epäinhimillisesti. Ihmisoikeuksien edistämiseksi on toimittava. Ja kuten tässä julkaisussa on käynyt ilmi, ihmisoikeuksien edistämiseksi myös toimitaan – monin eri tavoin. Kohtaamistaan haasteista huolimatta haastatellut ihmisoikeuspuolustajat

uskovat, että ihmisoikeustyö vie kehitystä eteenpäin olennaisella tavalla. Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä.

Yhteiskuntien kehityksen kannalta on siis tärkeää, että kansalaisyhteiskunta saa tukea ihmisoikeustyölle. Tukea tarvitaan myös niissä maissa, joissa ihmisoikeuksien edistäminen on erityisen haasteellista. Kuten tämän julkaisun kertomukset Bangladeshista, Nepalista, Afrikan sarven ja Kenian suunnalta ovat osoittaneet, monissa vaikeissakin ympäristöissä tehdään periksiantamatonta työtä yhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseksi. Yksilöt ja yhteisöt työskentelevät päivittäin varmistaakseen, että slummeissakin on rauhallista, että kaikki lapset saavat laadukasta opetusta, että tehtaat tuovat terveyshaittojen sijaan hyvinvointia – ja niin edelleen.

Ihmisoikeustyö ja sen tukeminen vaativat jatkuvaa uudistumista ja kehittämistä, koska ihmisoikeustyön vaikeudet ja mahdollisuudet ovat jatkuvassa muutoksessa. Tuoreena edistysaskeleena ihmisoikeuksia kunnioittavan maailman puolesta voidaan pitää kestävän kehityksen tavoitteita 2016–2030. Niiden ja YK:n alaisten ihmisoikeussopimusten seurannassa kaikkien järjestöjen työ on erittäin tärkeää. Ihmisoikeustyötä tarvitaan kehittyvien maiden kehityksen vahvistamiseksi ja edistämiseksi vähintään yhtä paljon kuin aiemmin.

Lähteet ja muuta aiheeseen liittyvää kirjallisuutta

Ihmisoikeuspuolustajat ja turvallisuus

ETYJ/ODIHR (2014): *Guidelines on the protection of human rights defenders*

EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevat ohjeet (2004)

EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskeva mekanismi (2016): https://www.protectdefenders.eu/en/index.html

Suomen ulkoasiainhallinnon julkiset ohjeet Euroopan unionin ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen käytännön toteuttamisesta (2014)

YK (2004). *Human Rights Defenders: Protecting the Right to Defend Human rights Defenders.* Viitattu 9.5.2016. http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet29en.pdf

Kansalaisyhteiskunta

CIVICUS (2016): *State of Civil Society Report 2016*: http://civicus.org/index.php/en/socs2016 (haettu 2.8.2016)

KIOS (2013). *Promoting human rights. Human rights defenders as actors of social change.*

KIOS (2014). *Human Rights in the Era of Post-2015 Agenda – Future Roles of Civil Society in Promoting Justice and Accountability.*

KIOS (2015). *Perspectives on the shrinking space for civil society and human rights defenders.*

United Nations Special Rapporteur on the Rights to Freedom of Peaceful Assembly and of Association: http://freeassembly.net/. Luettu 20.10.2016.

Yritysten yhteiskuntavastuu

BUSINESS AND HUMAN RIGHTS RESOURCE CENTRE: https://www.business-humanrights.org/. Luettu 20.10.2016.

IHMISOIKEUSKESKUS (2014): *Yritysten vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia. Tulkintaopas.* Helsinki.

RUGGIE, JOHN (2011). *Guiding Principles on Business and Human Rights.* (viitattu 9.5.2016): http://www.shiftproject.org/publication/guiding-principles-business-and-human-rights-implementing-united-nations-protect-respect

YK-LIITTO: http://www.ykliitto.fi/yk70v/taloudellinen/yritysten-yhteiskuntavastuu, luettu 14.6.2016

Suomen toiminta

KOUROS, KRISTIINA (2016): *Perus- ja ihmisoikeuksien edistäminen Suomen kansallisen Ihmisoikeusinstituution tehtävänä.* Julkaistu osana Ihmisoikeuskeskuksen toimintakertomusta 2015.

Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteko 2014: http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=324088

Valtioneuvoston selonteko Suomen kehityspolitiikasta (2016): http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?contentid=341631. Luettu 20.10.2016.

Maakohtaista ihmisoikeustietoa

AMNESTY (2016): *Annual report 2015/2016. Russian federation.* https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/russian-federation/report-russian-federation/

HUMAN RIGHTS WATCH: *World Report 2016*: https://www.hrw.org/world-report/2016. Luettu 20.10.2016.

Amnesty International Report 2015/16: The state of the world's human rights: https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/2552/2016/en/. Luettu 20.10.2016.

Yleistä

KING, MARTIN LUTHER (sitaatin suomennos): http://historianet.fi/kulttuuri/kielet/nama-sanat-muistetaan

KOIVUROVA, TIMO & PIRJATANNIEMI, ELINA (TOIM.) (2014): *Ihmisoikeuksien käsikirja*. Helsinki: Tietosanoma.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (1948): http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=fin. Luettu 20.10.2016.

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT: *Agenda 2030*: http://www.yk.fi/sdg. Luettu 10.10.2016

Tule mukaan KIOSin ihmisoikeuskummiksi

Kutsumme KIOSin ihmisoikeuskummeiksi kaikki kuukausilahjoittajat tai vähintään 50 € vuosilahjoituksella osallistuvat. Ihmisoikeuskummina pääset lähemmin tutustumaan kumppaneidemme työhön. Tule tukemaan aasialaisten ja afrikkalaisten järjestöjen omaa ihmisoikeustyötä.

Keräystili: FI33 8000 1571 2002 53 (Danske Bank)
Rahakeräyslupa POL-2015-14655, 22.4.2016–31.12.2017
Luvan myöntäjä: Poliisihallitus (22.4.2016)
Voimassa Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta

www.kios.fi/lahjoita

PERUSTAJAJÄRJESTÖT
KIOSIN TUKENA JO VUODESTA 1998 ALKAEN

AMNESTY INTERNATIONAL

ihmisoikeusliitto
FÖRBUNDET FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

unicef

Pakolaisapu Suomen

KIRKON ULKOMAANAPU
actalliance

kepa

Sadankomitea
Committee of 100 in Finland

UN WOMEN NATIONAL COMMITTEE FINLAND

Vammaiskumppanuus
Vammaisjärjestöjen kehitysyhteistyö

SUOMEN YK-LIITTO
FINLANDS FN-FÖRBUND · UNA FINLAND

KIOSIN TYÖTÄ TUKEMASSA

verkkouutiset

Kansan Uutiset

theguardian

-artikkelit suomeksi vain Kansan Uutisissa!

TILAA NYT!

Katso tilaushinnat

www.kansanuutiset.fi

SUOMEN SUOSITUIN KEIKKAHAKU

UUTTA METELISSÄ!

SELAA **SUOMEN** LISÄKSI MYÖS **VIRON**, **RUOTSIN**, **SAKSAN** JA **SVEITSIN** KEIKKOJA.

METELI

METELI.NET

facebook.com/meteli.net

twitter.com/meteli

instagram.com/metelinet

popmedia

Demokraatti

PERUSTETTU VUONNA 1895

REILUN KILPAILUN PUOLESTA

"Jos kansainväliset suuryritykset toimivat verovapaasti, paikalliset yritykset häviävät kilpailun."

FOR FAIR COMPETITION

"If big multinational companies avoid paying taxes, local businesses will no longer be able to compete."

Pirkko Ruohonen-Lerner
Euroopan parlamentin jäsen
Member of the European Parliament
www.pirkon.info

ECR
Euroopan konservatiivit ja reformistit
www.ecrgroup.eu

MAAILMAA VOI MUUTTAA, ASKEL KERRALLAAN.

Solidaarisemman Euroopan puolesta.

LIISA JAAKONSAARI
liisa.jaakonsaari@ep.europa.eu
Tel. +32 2 284 5540
www.liisajaakonsaari.fi

MIAPETRA KUMPULA-NATRI
miapetra.kumpula-natri@ep.europa.eu
Tel +32 2 284 5294
www.miapetra.fi

S&D
Euroopan parlamentin
Sosialistien & Demokraattien
ryhmä

@ Ole yhteydessä ja liity sähköpostilistalle verkkosivuillamme!

Vastuullisuus on hyvää bisnestä

"Vastuullisuus ei ole enää valinta. Se on yritysten liiketoiminnan edellytys. Kuluttajilla on oikeus ja tarve tietää ostamansa tuotteen alkuperä ja totuus tuotanto-olosuhteista. Yritysten tulisikin kiittää tutkijoita ja järjestöjä, jotka paljastavat niiden tuotannossa tapahtuvia ihmisoikeus- ja ympäristörikkomuksia."

Heidi Hautala,
Euroopan parlamentin jäsen

heidihautala.fi

The Greens | European Free Alliance
in the European Parliament

”IHMISOIKEUDET.
Ne eivät ole vapaaehtoisuuden tai mielipiteen varassa.

Ne ansaitsevat ja tarvitsevat aina tuekseen lainsäädäntöä.

Meidän on tämä turvattava Suomessa ja EU:ssa.”

Ollaan yhteydessä ihmisoikeuksista ja inhimillisestä elämästä!

Sirpa

sirpa.pietikainen@europarl.europa.eu
p. 050-4 666 222 www.sirpapietikainen.eu
MEPsirpapietikainen @spietikainen

epp -ryhmä euroopan parlamentissa

AJATTELUN JA TOIMINNAN AINEKSIA

Tutustu uudistuneeseen Vihreään Lankaan!

OPISKELIJA-HINTA:

40€

VUOSI / 8 NROA

NORM. HINTA 48 €

vihrealanka.fi/tilaa

YDIN ON OIKEASTAAN SANALEIKKI.
SE TARKOITTAA YDINASIAA
JA YDINASEISTA VAPAATA MAAILMAA.

Väkivallattomuus
+ vastuu maailmasta
= YDIN-intohimo

Olemme ilmestyneet 50 vuotta. Tilaa nyt Ydin erikoistarjouksena! Tämä on Sinulta se teko, joka turvaa mielipidelehtien ilmestymisen.

50 vuotta YDIN

Maksa neljästä numerosta, saat kaksi numeroa kaupan päälle **29,90€**

WWW.YDINLEHTI.FI/TILAA

maailman KUVALEHTI
Rakkaudesta muuttuvaan maailmaan

”Tämän lehden juttujen parissa luottamus maailmaa kohtaan kasvaa, ainakin toivo pilkahtaa.”

KAISA VIITANEN
vapaa toimittaja

Avarra maailmankuvaasi.
Tilaa lehti!
5 numeroa
17,50 €

TEE TILAUS:
www.maailmankuvalehti.fi/tarjous
asiakaspalvelu@maailmankuvalehti.fi
puhelimitse +358 9 584 233

ISO NRO

Laatujournalismia köyhyyden vähentämiseksi

Iso Numero on kaduilla myytävä laadukas aikakauslehti, jota voi myydä kuka tahansa lisätuloja tarvitseva.

Lehteä julkaisee Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry.

www.isonumero.fi

Sarjakuvia maahanmuutosta!

Mitä sä täällä teet? 23 €.
Ajankohtainen sarjakuvakirja maahanmuuttajista ja heidän tarinoistaan.

Muista myös aiemmin ilmestyneet suositut: **Häiriköt, Kulttuurihäirinnän aakkoset.** 20 €. **Louserit Vuittuun ja muita Voiman vastamainoksia.** 15 €.

Tilaukset **www.kauppa.voima.fi**, spostilla tilaukset@voima.fi tai soittamalla 044 238 5109.

voima
Jo 16 vuotta murrosvaiheessa

VASEMMISTON MEP

Edustajasi Euroopassa

– täydellä tarmolla & suurella sydämellä!

Ota yhteyttä:

Merja Kyllönen
merja.kyllonen
@europarl.europa.eu
Puh. +32 2 28 45543

Avustaja Suomessa:
+358 40 663 1866

GUE/NGL
WWW.GUENGL.EU

vasemmisto
vänstern

WWW.MERJAKYLLONEN.FI

Julkaisija
Kansalaisjärjestöjen
ihmisoikeussäätiö KIOS
ISSN 2341-9709 (painettu)
ISSN 2341-9717 (online)
julkaisu 1/2016

Kirjoittajat
Ilari Lovio
Ylva Sjöblom
Ulla Anttila
Jenni Hiltunen
Katja Ilppola
Virpi Laukala
Kerttuli Ratilainen
Maarit Roström,
Kristiina Vainio
Elina Vuola
Sandra Väärikkälä

Kuvaajat
Holger Priedemuth (Kenia)
Anssi Jokiranta (Nepal)
Ilari Lovio
Sami Sallinen

Ulkoasu
Prakt Oy

Paino
Oy Fram Ab

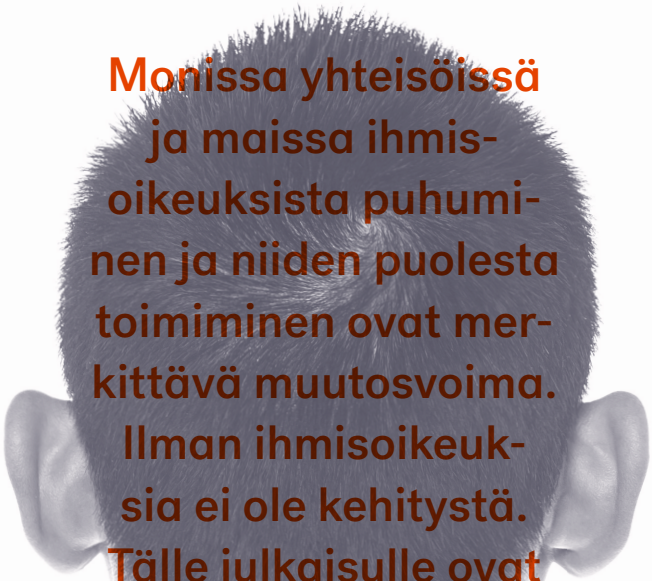

Monissa yhteisöissä ja maissa ihmisoikeuksista puhuminen ja niiden puolesta toimiminen ovat merkittävä muutosvoima. Ilman ihmisoikeuksia ei ole kehitystä. Tälle julkaisulle ovat antaneet äänensä seitsemän ihmisoikeuspuolustajaa. He ovat kokeneet erilaisia haasteita ja onnistumisia työssään ihmisoikeuksien puolesta.

www.kios.fi

KIOS

Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö